

Innst S. nr. 240

(2001-2002)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Norsk klimapolitikk og om Tilleggsmelding til Norsk klimapolitikk

St.meld. nr. 54 (2000-2001)
og St.meld. nr. 15 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Innledning

St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk ble lagt fram av regjeringen Stoltenberg i juni 2001.

Samarbeidsregjeringen (regjeringen Bondevik II) slutter seg til hovedtrekkene i St.meld. nr. 54 (2000-2001), og fremmer i St.meld. nr. 15 (2001-2002) en tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

Regjeringen viser til at Klimakonvensjonen med Kyotoprotokollen representerer viktige milepæler i arbeidet med å redusere de globale utslippene av klimagasser. Kyotoprotokollen, som omfatter utslippsforpliktelser for industrilandene for perioden 2008-2012, er imidlertid bare et første steg. Langt større utslippsreduksjoner må til om vi skal klare å hindre en uønsket klimautvikling.

Regjeringen ser det som viktig å ha et globalt perspektiv i klimapolitikken. Dersom det skal lykkes på sikt å stabilisere konsentrasjonen av klimagasser på et forsvarlig nivå, er det viktig at utslippsreduksjonene skjer der hvor dette er billigst. Tilleggsmeldingen om Norsk klimapolitikk fokuserer særlig på de kostnadseffektive tiltakene som Norge kan gjennomføre før 2008.

Regjeringen foreslår i meldingen at det etableres et nasjonalt kvotesystem med kvoteplikt fra 2005 - og at en rekke andre nasjonale tiltak gjennomføres.

Det foreslås sektorvise tiltak og virkemidler som skal iverksettes før 2005 innenfor avfalls-, energi-, petroleums- og transportsektoren.

Regjeringen ser det videre som viktig å legge forholdene til rette for at Norge kan oppfylle sine klimaforpliktelser, både i perioden 2008-2012 og i senere forpliktelsesperioder. Gjennom de foreslåtte virkemidlene i meldingene vil myndighetene legge til rette for investeringer som er nødvendige for at produksjonen og forbruket skal bli mindre klimagassintensive.

Regjeringen legger samtidig med denne tilleggsmeldingen fram en stortingsproposisjon om samtykke til norsk ratifikasjon av Kyotoprotokollen, jf. St.prp. nr. 49 (2001-2002). Det vises til at Norge dermed vil kunne bli blant de første industrilandene som binder seg juridisk til Kyotoprotokollen. Regjeringen ønsker gjennom en tidlig ratifikasjon at Norge kan bidra til at protokollen trer i kraft innen toppmøtet om miljø og utvikling i Johannesburg i august 2002.

En offensiv klimapolitikk

Regjeringen slutter seg i St.meld. nr. 15 (2001-2002) til hovedtrekkene i St.meld. nr. 54 (2000-2001), som ble lagt fram av regjeringen Stoltenberg - herunder forslaget om å innføre et bredt kvotesystem koblet til kvotesystemet under Kyotoprotokollen fra 2008. Regjeringen Bondevik II mener imidlertid at regjeringen Stoltenbergs melding er lite ambisiøs når det gjelder klimapolitikken før 2008.

Regjeringen Bondevik II mener det er viktig å videreføre CO₂-avgiften fram mot 2008. CO₂-avgiften omfatter nesten to tredeler av de samlede norske CO₂-utslippene og gir gjennomgående sterke incentiver til å redusere disse utslippene. Regjeringen ser det imidlertid som lite hensiktsmessig å starte en forhandlingsprosess for å inngå avtaler med virksomheter som skal inngå i et kvotesystem fra 2008, slik regjeringen Stoltenberg foreslår i St.meld. nr. 54 (2000-2001). Regjeringen foreslår i stedet å etablere et kvotesystem fra 2005, som ifølge tilleggsmeldingen vil gi større sikkerhet for utslippsreduksjoner og forutsigbarhet - og tidlig innføring vil gi viktig læring.

Regjeringen vurderer et kvotesystem som et langt bedre virkemiddel overfor industrien enn avtaler. Regjeringen foreslår derfor at det innføres et kvotesystem som i hovedsak omfatter de utslippene som i dag

ikke er belagt med CO₂-avgift - der dette er praktisk mulig.

Et nasjonalt kvotesystem fra 2005

Regjeringen vil:

- redusere utslippene av klimagasser ved å innføre et kvotesystem med kvoteplikt for perioden 2005-2007 for utslippskilder som i dag ikke har CO₂-avgift der dette er praktisk gjennomførbart,
- at kvotesystemet skal omfatte utslipp av CO₂ og andre klimagasser fra energi- og utslippsintensiv industri og eventuelt enkelte andre virksomheter som står for om lag 30 pst. av de norske utslippene,
- at ambisjonsnivået - utgangspunktet for den samlede tildelingen - er en reduksjon på 20 pst. i forhold til utslippene i 1990,
- åpne for en begrenset felles gjennomføring nasjonalt i forhold til utslippskilder som enten ikke har en ansvarlig eller som det vil være krevende og kostbart å tilordne en ansvarlig aktør,
- åpne for bruk av kvoter som er godkjente under Kyotoprotokollen,
- at Norge bør samarbeide med andre land om å utvikle et internasjonalt kvotemarked,
- tildele kvotene vederlagsfritt med basis i historiske utslipp på en måte som bidrar til å forhindre utflytting av virksomhet fra Norge og utløser reduksjoner i utslippene,
- etablere et effektivt og hensiktsmessig rapporterings- og kontrollregime,
- sette et gebyr for overtredelse av kvoteplikten ut fra et mål om å oppnå utslippsreduksjoner i Norge, og hensynet til at klimakostnadene for de kvotepliktige før 2008 ikke blir så høye at de medfører nedleggelse av virksomhet som vil være levedyktig i Kyotoprotokollens forpliktelsesperiode 2008-2012,
- utvide kvoteplikten til andre sektorer fra og med 2008 slik at kvotesystemet blir hovedvirkemidlet for å oppfylle forpliktelsene under Kyotoprotokollen,
- fremme en odelstingsproposisjon med forslag til lovfesting av kvotesystemet.

Regjeringens forslag innebærer at Norge innfører et kvotesystem med kvoteplikt for utslippskilder som ikke har CO₂-avgift fra 2005 - der dette er teknisk mulig og økonomisk hensiktsmessig. Disse virksomhetene, som i hovedsak består av energi- og utslippsintensiv industri, er i dag i liten grad omfattet av klimavirkemidler.

Hovedmålet med å innføre et tidlig kvotesystem er å få utløst ytterligere kostnadseffektive tiltak i Norge. Samtidig må ikke dette virkemidlet utformes så stramt at virksomheter som er lønnsomme med en internasjonal kvotepris i Kyoto-perioden nedlegges på grunn av særlig høye klimakostnader før 2008. Disse hensynene vil bli ivarettatt ved den endelige utformingen av

enkeltelementene i kvotesystemet i en egen odelstingsproposisjon.

Kvotesystemet skal fra og med 2005 omfatte utslipp av CO₂ og andre klimagasser fra virksomheter som ikke betaler CO₂-avgift på en hoveddel av sine utslipp. Energi- og utslippsintensiv industri vil dermed få kvoteplikt for de utslippene som i dag ikke er avgiftspliktige. Regjeringen vil også vurdere hensiktsmessigheten av å innføre kvoteplikt for andre virksomheter som har fritak for eller får refundert CO₂-avgiften, hvor den viktigste sektoren er fiske - med tre pst. av utslippene.

Regjeringen vil åpne for at de virksomhetene som får kvoteplikt i 2005-2007 kan bruke kvoter og kreditter som er godkjente under Kyotoprotokollen. Regjeringen legger opp til å utvide kvoteplikten til andre sektorer fra og med 2008 slik at kvotesystemet blir hovedvirkemidlet under Kyotoprotokollen. Fra 2008 skal klimagassutslippene reguleres av et bredt, nasjonalt kvotesystem som omfatter så mange utslippskilder som praktisk mulig og som er koblet til et internasjonalt kvotehandelssystem.

Regjeringen ser det som hensiktsmessig å legge fram forslag om et norsk kvotesystem med en innretning som er tilpasset Norges spesielle utslippsituasjon og annen bruk av virkemidler. Regjeringens forslag tar hensyn til at Norge allerede har CO₂-avgift på utslippene fra offshore og transport, og begrenser kvotesystemet fra 2005-2007 til sektorer hvor utslippene til nå har vært uregulert.

Regjeringen vil at Norge skal samarbeide med andre land om å utvikle et internasjonalt kvotemarked ut over dette, og den vil vurdere kobling til andre lands og EUs kvotesystemer der dette er praktisk mulig og fornuftig.

I forhold til den prosessen som nå pågår i EU søker Regjeringen aktivt å påvirke beslutningene. Det er spesielt viktig at land som ønsker det får anledning til å inkludere andre kilder i systemet enn Kommisjonen har foreslått, og at de kan innføre et bredt og omfattende kvotesystem med fri adgang til bruk av Kyoto-mekanismene fra 2008.

Tildeling av kvoter

Regjeringen legger opp til at kvotene for systemet i 2005-2007 skal tildeles vederlagsfritt til de kvotepliktige. I dag har disse virksomhetene i praksis en ubegrenset kvote som de ikke trenger å betale for. Regjeringens opplegg innebærer dermed en skjerping av virkemidlene. Alle virksomheter med kvoteplikt vil med dette få incentiver til å redusere utslippene. Med ambisjonsnivå på 20 pst. reduksjon totalt vil størstedelen av virksomhetene måtte gjennomføre tiltak, kjøpe kvoter utover de som er tildelt vederlagsfritt, eller betale overtredelsesgebyr. Noen virksomheter vil ha gjennomført tilstrekkelig med tiltak til at de kan selge kvoter de ikke trenger selv.

Regjeringen mener at systemet for 2005-2007 må utformes slik at det ikke gir nedleggelser som ikke uansett ville kommet som resultat av kvotesystemet for

2008-2012. De virksomheter innen energi- og utslippsintensiv industri som vil få kvoteplikt konkurrerer i hovedsak på et globalt marked der en stor del av konkurrentene befinner seg i land som ikke har utslippsforpliktelser i perioden 2008-2012.

Regjeringen legger opp til at det knyttes restriksjoner til omsetteligheten for en andel av gratiskvotene for å motvirke nedleggelser, men at et tilstrekkelig antall gjøres omsettelige slik at incentivene til å gjøre tiltak beholdes. Regjeringen vil komme tilbake med forslag til operasjonalisering av disse hensynene når den fremmer odelstingsproposisjonen om kvotesystemet.

Regjeringen legger opp til at det skal være adgang til å spare kvotene fra et år til et annet innenfor systemet fra 2005-2007, slik det også er adgang til fra 2008 under Kyotoprotokollen.

Regjeringen legger opp til at de kvotepliktige skal kunne få godskrevet utslippsreduksjoner som de gjennomfører hos enkelte typer virksomheter uten kvoteplikt innenfor det tidlige nasjonale kvotesystemet. Regjeringen vil komme tilbake med en nærmere presisering av denne muligheten i odelstingsproposisjonen om kvotesystemet.

Regjeringen legger opp til en samlet politikk som vil medføre at en vesentlig del av de utslippsreducerende tiltakene som er nødvendige for å nå utslippsforpliktelser fra 2008 vil bli gjennomført i Norge og sikre at bruken av Kyoto-mekanismene fra 2008 blir et supplement til nasjonale tiltak. Regjeringen vil også åpne for at kvoteplikt i det tidlige kvotesystemet kan dekkes gjennom kvoter og kreditter som er godkjente under Kyotoprotokollen, og som dermed er godkjent for å dekke kvoteplikt i Kyotoperioden.

Kvotesystemer i EU og andre land

Det vises i meldingen til at EU nå arbeider med å utforme et kvotedirektiv hvor kvoteplikten skal tre i kraft fra 2005.

Regjeringen ser det som lite hensiktsmessig å avvente utformingen av et eventuelt kvoteregime fra EU. Regjeringen har i stedet valgt å legge fram forslag om et eget norsk kvotesystem for perioden 2005-2007. Dette forslaget tar hensyn til at Norge allerede har CO₂-avgift på utslippene fra petroleumsvirksomhet på sokkelen og transport, og begrenser kvotesystemet til sektorer hvor utslippene til nå har vært uregulert.

Dersom det på sikt skulle vise seg at Norge må tilpasse kvotesystemet til et EU-direktiv, vil det kunne skje etter forhandlinger om de ulike elementene i kvotesystemet. Regjeringen søker aktivt å påvirke den prosessen som nå pågår i EU.

Andre virkemidler og tiltak

I tillegg til et kvotesystem mener Regjeringen det er viktig med andre klimavirkemidler. Tilleggsmeldingen omtaler derfor tiltak som foreslås iverksatt før 2008 med andre nasjonale virkemidler enn kvoter. Regjeringen legger vekt på at det skal tas hensyn til kostnadseffektivitet ved vurdering av ytterligere tiltak og virkemidler.

Regjeringen mener at bruken av mineraloljer til oppvarming skal reduseres med 25 pst. i den første Kyoto-perioden (2008-2012) sammenlignet med gjennomsnittet for perioden 1996-2000. Det skal utarbeides en strategi for konvertering fra oljefyring til ny fornybar energi, blant annet gjennom å stimulere til økt utnytting av biomasse og metangass fra landbruket til energiformål.

Det legges opp til at avfall i langt større grad enn i dag skal erstatte bruk av fossile brensler, og et forbud mot deponering av alt nedbrytbart avfall vil bli vurdert. Omlegging av sluttbehandlingsavgiften for avfall vil bli tilpasset klimapolitikken.

Regjeringen vil styrke forskning for utvikling av miljøvennlig energiteknologi.

Regjeringen ønsker rammebetingelser som gjør det mulig å etablere gasskraftverk med CO₂-håndtering. Regjeringen vil sørge for at Statoil og rettighetshaverne på Snøhvit utarbeider en tidsatt plan for å utprøve CO₂-reducerende teknologier. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en orientering om framdriften, kostnadsoverslag og hvordan et pilotanlegg kan finansieres.

Når det gjelder ikke-industrielle utslipp av sterke klimagasser som HFK, PFK og SF₆, foreslår Regjeringen å innføre en avgift på import av HFK og PFK på nivå med CO₂-avgiften for fyringsolje. Regjeringen vil vurdere en refusjonsordning for HFK og PFK som leveres inn til et mottak etter å ha blitt tatt ut av bruk.

Petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel er en stor kilde til utslipp av klimagasser, og utslippene forventes å øke i framtiden dersom ikke nye virkemidler iverksettes. Regjeringen vil derfor legge til rette for krafttilførsel fra land og vil vurdere ulike ordninger for hvordan dette kan gjøres. Regjeringen skal også vurdere ytterligere utslippsreducerende tiltak knyttet til fakling på sokkelen.

Internasjonale rammebetingelser og framtidige klimaavtaler

Kyoto-mekanismene

Regjeringen vil at en vesentlig del av utslippsreduksjonene som Norge må gjennomføre for å oppfylle sin utslippsforpliktelse under protokollen skal komme gjennom nasjonale tiltak. For at industriland skal kunne bruke Kyoto-mekanismene må de overholde relevante metodikk- og rapporteringskrav under protokollen.

Det vises i tilleggsmeldingen til at regelverket er slik at utslippsenheter som kommer fra felles gjennomføring og Den grønne utviklingsmekanismen kan spares til framtidige forpliktelsesperioder etter 2012 opp til en grense (for hver av dem) på 2,5 pst. av partens tillatte utslippsmengde over forpliktelsesperioden.

Regjeringen mener at Den grønne utviklingsmekanismen vil kunne bli et nyttig instrument for å utløse

gode klimaprojekter i utviklingslandene, og derigjennom bidra til mer aktiv deltakelse fra utviklingslandene i arbeidet med å møte klimaproblemet. Regjeringen vil samtidig tilrettelegge for en politikk der en vesentlig andel av utslippsreduksjonene skal skje nasjonalt. Regjeringen vil ikke godkjenne kreditter fra eventuelle kjernekraftprosjekter ved oppfyllelse av Norges utslippsforpliktelse.

Regjeringen vil at privat sektor skal være drivkraften i bruk av Kyoto-mekanismene. Myndighetene vil kunne bidra med å legge til rette for prosjektsamarbeid gjennom generelle rammeavtaler med mulige samarbeidsland, men uten at myndighetene involverer seg i spesifikke prosjektaktiviteter.

På lengre sikt vil Regjeringen arbeide for å få til en inkludering av arealbruk, arealbruksendringer og skogbruk i det internasjonale klimaregimet, som på en bedre måte ivaretar miljømessige hensyn og er vitenskapelig forsvarlig.

Regjeringen vil vurdere behovet for ytterligere restriksjoner fra norsk side når det er oppnådd internasjonal enighet om regelverket for skogreisings- og nyplantingsaktiviteter under Den grønne utviklingsmekanismen. Regjeringen vil komme tilbake til hvordan en administrativt skal forholde seg til det fastsatte taket på kreditering fra slike aktiviteter, blant annet hvordan dette skal fordeles mellom norske interessenter.

Etterlevelsesregimet

Det vises i tilleggsmeldingen til at Kyotoprotokollen legger opp til et etterlevelsesregime med prosedyrer og mekanismer for å løse problemer med at parter ikke overholder sine forpliktelser. Forhandlingene om regelverket med slike prosedyrer og mekanismer var blant de vanskeligste spørsmålene i forhandlingene. Det er oppnådd enighet om konsekvensene av ikke å overholde utslippsforpliktelser. For det første skal den utslippsmengde som går ut over en parts tillatte mengde trekkes fra partens tillatte mengde for neste forpliktelsesperiode, men med en strafferente på 30 pst. For det andre opphører partens rettighet til å selge utslippskreditter inntil parten igjen har vist at den overholder sine forpliktelser. I tillegg må parten legge fram en plan som viser hvordan den skal kunne overholde sine forpliktelser.

Det er besluttet innført en avgift på prosjekter under Den grønne utviklingsmekanismen. Ifølge protokollen skal denne gå til tilpasningstiltak i særlig sårbare utviklingsland. Avgiften er satt til 2 pst. av de sertifiserte utslippskreditter som utstedes for det enkelte prosjekt. En avgift skal også dekke de administrative kostnadene for Den grønne utviklingsmekanismen, herunder kostnader knyttet til det institusjonelle apparatet som skal overvåke mekanismen, men størrelsen på denne er ikke bestemt. Det vil imidlertid ta tid før midler via disse avgiftene vil begynne å komme inn til systemet. Regjeringen vil derfor avsette midler fra norsk side som kan bidra til å dekke disse administrative kostnadene i en tidlig fase.

Regjeringen mener at etablering av et framtidig mål for konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren kan gi et godt grunnlag for videre internasjonale forhandlinger.

Regjeringen vil arbeide for at industrilandene skal påta seg strengere utslippsforpliktelser etter 2012. En mer ambisiøs global klimaavtale må imidlertid også inkludere USA og utviklingsland med forholdsvis store utslipp og sterk utslippsvekst.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Regjeringen foreslår at det innføres en avgift på import av HFK og PFK fra 1. januar 2003. Avgiftssatsen bør ligge på nivå med CO₂-avgiften på fyringsolje.

Regjeringen legger opp til at CO₂-avgiften videreføres, samtidig som et kvotesystem for perioden 2005-2007 innføres for de sektorene som i dag er unntatt for CO₂-avgiften.

Videre vil økte bevilgninger til forskning på miljøvennlig energiteknologi, forskning knyttet til bruk av naturgass, hydrogen og nye fornybare energikilder og klimavitenskapelig forskning medføre kostnader som vil bli vurdert løpende i de årlige statsbudsjettene. På de øvrige områdene vil Regjeringen komme tilbake med en nærmere konkretisering av virkemidler og tiltak, blant annet i de varslede stortingsmeldingene om bedre miljø i byer og tettsteder, om kollektivtransporten og om bruk av gass. Virkninger for statens inntekter og utgifter av en omlegging av sluttbehandlingsavgiften for avfall, samt eventuelle endringer i engangsavgiften for biler vil vurderes i forbindelse med de årlige statsbudsjettene.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til at Norge ratifiserte Klimakonvensjonen 9. juli 1993. Kyotoprotokollen er en direkte forlengelse og oppfølger av denne avtalen, og fastsetter bindende og tallfestede utslippsforpliktelser for Norge og andre i-land. Norge signerte protokollen 29. april 1998, og protokollen ble ratifisert 21. mai 2002.

Komiteen merker seg at Kyotoprotokollen inneholder flere muligheter for en kostnadseffektiv gjennomføring av forpliktelsene, gjennom Kyoto-mekanismene. Disse gjør det mulig å redusere utslippene i samarbeid med andre land, og dermed redusere der kostnadene er minst pr. enhet drivhusgass redusert.

Komiteen har merket seg at Norge i forhandlingene støttet et samlet netto reduksjonsmål for vedlegg I-partene på 10-15 pst. i 2010 under forutsetning av at hovedelementene i det norske forhandlingsopplegget inngikk.

Komiteen viser til de totale utslippsreduksjoner Kyotoprotokollens forpliktelser representerer.

Komiteen viser til at avtalen som ble forhandlet fram i Kyoto slo fast at industrilandene påtar seg forpliktelser med sikte på å redusere deres samlede utslipp av seks klimagasser med minst 5 pst. under 1990-nivået i forpliktelsesperioden 2008 til 2012.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser alvoret i miljøproblemet konvensjonen og protokollen er ment å adressere, og slutter seg derfor til Regjeringens ambisjon om en offensiv nasjonal klimapolitikk. Dette er ikke minst viktig på grunn av det moralske aspektet ved klimaproblematikken.

Flertallet slutter seg til Regjeringens vurdering av at klimaproblemet er nært knyttet til nord/sør-problematikken ved at de rike landene til nå har stått for det meste av klimautslippene, mens det er de fattigste landene som vil bli hardest rammet av tidlige klimaendringer. Flertallet viser til at det derfor er en stor utfordring for verdenssamfunnet å bidra til utvikling i de fattige landene innenfor en forsvarlig ramme for verdens klimagassutslipp.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at de rike landene har et særlig ansvar for å utvikle ny og klimavennlig teknologi, og må skape rammebetingelser som kan sikre dette. Flertallet peker på at slik teknologi vil spille en viktig rolle i å redusere nasjonale utslipp og utslipp i utviklingsland.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser alvoret i miljøproblemet som konvensjonen og protokollen er ment å adressere. Nettopp på grunn av kompleksiteten i problemstillingene, uenigheten i fagmiljøene og omfanget av tiltak som problemstillingen innebærer, er det av vesentlig betydning at man ikke tar forhastede beslutninger.

Disse medlemmer viser til at de andre partiene på Stortinget aksepterer Klimapanelets holdning til menneskeskapt global oppvarming. Disse medlemmer etterlyser en mer nyansert klimadebatt som kan bidra med mer balansert kunnskap før vi eventuelt foretar så gjennomgripende tiltak som klimameldingen krever.

Disse medlemmer mener man ikke har hatt en grundig premissdebatt i Norge, bare en tiltaksdebatt basert på de gitte premisser. Det er verken vitenskapelig grunnlag for eller positive praktiske konsekvenser av å gjennomføre slike hastetiltak som vi nå er vitne til.

Disse medlemmer er bekymret over at et politisk flertall i iveren etter å foreta seg "noe" for å vise

handlekraft står i fare for å ta dårlige beslutninger og sløse bort betydelige ressurser uten at dette har virkning på de klimatiske prosessene. Selv om man ønsker å benytte føre-var-prinsippet, er det vanskelig å vite hvordan man her skal gå effektivt frem. Føre-var-prinsippet kan like gjerne bety at man skal unngå forhastede konklusjoner.

Disse medlemmer viser til at det har vært en merkbar økning i gjennomsnittstemperaturene på kloden de siste hundre år. Denne økningen har variert betraktelig og har funnet sted hovedsakelig i perioden 1900-1940 og fra 1970 til i dag. I perioden 1940-1970 opplevde vi en målbar nedkjøling i temperaturen. Disse medlemmer viser til at det finnes betydelige geografiske variasjoner i klimaendringene. I tillegg konkluderer forskjellige målemetoder med til dels motstridende resultater. Disse medlemmer viser til at fluktuerende temperaturer ikke er noen nyhet. Klimaet de siste 10 000 år har variert med opptil 5 grader Celsius i middeltemperatur. I tillegg har korte og raske klimaendringer på 2-3 grader Celsius vært vanlig gjennom den samme periode.

Disse medlemmer mener det er betydelig usikkerhet vedrørende årsakene til dagens temperaturøkning. Det er stor uenighet blant forskere vedrørende årsak og fremtidige konsekvenser for global oppvarming. Som kjent avgjøres ikke vitenskapelige sannheter ved votering, men ved argumentenes holdbarhet. Det politiske miljøet synes dog å foretrekke votering, og har i den norske klimadebatten skygget unna de deler av det vitenskapelige miljøet som ikke støtter Klimapanelet.

Disse medlemmer viser til at Klimapanelet og deres "urokkelige" konklusjoner har særdeles stor tillit i norsk politisk debatt. Samtidig er det utvilsomt store grupper vitenskapsfolk i hele verden, inkludert Norge, som stiller seg skeptisk til Klimapanelets ensidige konklusjoner. De påviser andre årsakssammenhenger, hvorav solen og skyer/vanndamp er de vesentligste faktorer. Selv CICERO, som trofast støtter årsakstesen om CO₂, har nylig rapportert om forskningsresultater publisert i *Science* som "tyder på at solaktiviteten i betydelig grad har påvirket klimaet i Nord-Atlanteren siden siste istid". Med utallige tilsvarende rapporter fra vitenskapsmenn over hele verden, er det tilstrekkelig belegg for å konkludere at Klimapanelets meninger er beheftet med betydelig usikkerhet. Selv om det er ubestridt at menneskelige utslipp av CO₂ finnes i atmosfæren, er det også verdt å merke seg at innholdet av CO₂ i atmosfæren naturlig vil øke i takt med temperaturstigning, selv om det ikke slippes ut CO₂ fra mennesker.

Disse medlemmer viser til at dersom solen og/eller vanndamp er årsaken til oppvarmingen sier det seg selv at endringene ikke kan være forårsaket av mennesker. I slikt tilfelle er tiltakene Regjeringen foreslår verdiløse.

Dersom det er menneskeskapte utslipp av klimagasser som er årsaken til global oppvarming, så er disse medlemmer enig i at det krever en global tiltaksplan. Disse medlemmer tror dog at Kyotoprotokollen ikke vil ha noen praktisk effekt, både på grunn av politiske og naturfaglige årsaker.

Disse medlemmer har merket seg at ut fra et miljøsyn hvor klimagasser er årsaken til global oppvarming må alle verdens land samarbeide og kuttene i klimagass-utslipp må være dramatiske. Samtidig må man være klar over at dette vil medføre store økonomiske konsekvenser for hele verden. Politisk vil det være særdeles vanskelig å få global støtte for Kyotoprotokollens tiltak.

Naturfaglig er det verdt å merke seg at justeringstiden for CO₂ anslås å være 50-200 år. Med veldig lang justeringstid vil dagens utslipp uansett ha effekt i lang tid fremover. Tiltak som iverksettes i dag vil ikke ha effekt før om opptil flere hundre år. Kun dersom man klarte å kutte betydelig på kort tid, og at klimagassene raskt ble redusert i nivå i atmosfæren, ville tiltakene hatt betydning.

Disse medlemmer mener det er veldig liten realistisk sjanse for at man klarer å foreta globale kutt av betydning. Det er i seg selv ingen unnskyldning for ikke å forsøke. Samtidig er det sterk usikkerhet rundt årsakene til klimaendringene, og konsekvensene ved å utsette dagens foreslåtte tiltak er relativt små. Skulle klimapanelet faktisk ha rett i sin analyse, er skadene allerede så omfattende og forslagene til klimatiltak gjennom Kyotoprotokollen så begrensede at de har liten effekt. Den ekstra tiden man kan benytte til ytterligere forskning og teknologiutvikling før tiltak settes inn vil gjøre oss bedre i stand til å ta rasjonelle og effektive beslutninger. Denne klimameldingen vitner om symbolpolitikk.

Basert på den store usikkerheten rundt årsakene og konsekvensene av klimaendringene ønsker disse medlemmer å fremme forslag om å avstå implementeringen av klimatiltakene i meldingen.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre tiltakene i klimameldingen."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil minne om at den vitenskapelige prosessen som ligger til grunn for arbeidet med å stanse klimaendringene er en meget omfattende og åpen prosess. Disse medlemmer vil videre vise til at de betenkeligheter som målbæres om usikkerhetene ved vitenskapen overhodet ikke deles av det vitenskapelige miljøet. Klimapanelet inviterer alle forskere til å delta i prosessen, og vurderer all relevant publisert forskning.

Disse medlemmer vil minne om at klimapanelet har publisert sine konklusjoner i tre omfattende vitenskapelige rapporter. Ingen av disse rapportene har rokket ved det grunnleggende problemet med utslipp av

drivhusgasser, nemlig at med økende konsentrasjon av drivhusgasser i atmosfæren øker den globale gjennomsnittstemperaturen. Ingen av rapportene har rokket ved teorien om at dette vil medføre utstrakte endringer i det globale klimaet. Ingen av rapportene har heller rokket ved konklusjonen om at økingen av slike gasser i atmosfæren skyldes utslipp som følge av menneskelige industrielle aktiviteter.

Disse medlemmer mener at det er uansvarlig å gå inn for å avstå fra å innføre klimatiltak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at Regjeringen foreslår et nasjonalt kvotesystem fra og med 2005, for å inkludere flere utslippskilder enn de som er omfattet av CO₂ avgiften i dag, innhente erfaringer og legge grunnlaget for et bredere kvotesystem for Kyotoperioden 2008-2012. Flertallet støtter denne tilnærmingen.

Flertallet mener dette er særlig viktig ved evaluering av erfaringene med det tidlige kvotesystemet fra 2005 til 2007, når grunnlaget for tiltak i Kyotoperioden skal legges.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet slutter seg til synspunktet at et internasjonalt kvotesystem er det mest effektive virkemidlet for å redusere utslippene av klimagasser. Det er videre viktig at Norge setter i verk tiltak som gir vesentlige utslippsreduksjoner før det internasjonale kvotesystemet trer i kraft fra 2008. Disse medlemmer er uenig i at den skisserte ordningen for et nasjonalt kvotesystem 2005-2007 vil virke etter hensikten. Dette vil bli en svært smal, særnorsk ordning som bare omfatter noen typer virksomheter. Flere av disse, blant annet den kraftintensive prosessindustrien, er svært konkurranseutsatt. Skal et kvotesystem fungere godt, er det nødvendig at det omfatter flere typer virksomheter og et større geografisk område.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiller seg sterkt kritisk til Regjeringens aggressive linje i klimameldingen. Kvotehandling blir meningsløst som et begrenset nasjonalt tiltak for et globalt problem. De kostnadseffektive sidene av Kyotovirkemidlene forsvinner og man oppnår tilnærmet ingen miljømessige gevinster av betydning. Læringseffekten fra tidlig oppstart på nasjonalt plan er tilnærmet verdiløs i forhold til et ukjent globalt kvoteregime. På grunn av Regjeringens ønsker om symbol-effekt ovenfor utlandet vil norsk næringsliv lide. Disse medlemmer kommer tilbake til dette senere i innstillingen.

Disse medlemmer viser til at Kyoto-mekanismene er av vesentlig betydning for at Norge skal kunne oppnå Kyoto-forpliktelsene på en kostnadseffektiv måte. Norges ønske om å fremheve seg selv som et miljøpolitisk foregangsland må ikke dominere over det

reelle behovet for å ha et levende og profitabelt næringsliv i landet. Dette vil være til skade for norsk økonomi, og er heller ikke et effektivt virkemiddel i global miljøpolitikk. Disse medlemmer mener man må være bevisst hvilke kostnader de forskjellige nasjonale tiltakene har. Ved for streng praktisering i Norge, kan reduksjoner i nasjonale klimautslipp bli mer enn oppveid gjennom økte utslipp fra i-land og u-land som er unntatt fra avtalen. Disse medlemmer advarer mot at vi står overfor en betydelig risiko for migrering av industri fra land med streng lovgivning til mindre utviklede land. Tiltak som begrenser bruken av Kyoto-mekanismene må derfor unngås.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen om at industrien får bruke Kyoto-mekanismene fullt ut når og dersom Kyoto-avtalen er på plass internasjonalt."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at målet for klimakonvensjonen er å stabilisere konsentrasjonen av drivhusgasser i atmosfæren på et nivå som hindrer farlig menneskeskapt påvirkning på klimaet.

Flertallet viser til at det er liten tvil om at dette krever ytterligere reduksjoner av utslippene av drivhusgasser ut over forpliktelsene i henhold til Kyoto-protokollen, ikke minst fordi flere store utslipp hittil ikke er omfattet av avtalen. Etter flertallets mening har ratifiseringen av Kyotoprotokollen forpliktet til forhandlinger innen 2005 om ytterligere reduksjoner i perioden etter 2012.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Kyotoprotokollen behandler klimagassene som et globalt problem. Med bakgrunn i Kyoto-mekanismene understreker disse medlemmer at det er av liten geografisk betydning *hvor* industrilandene foretar de forpliktete reduksjoner.

Disse medlemmer viser til at det utenfor FNs Klimapanel er betydelig uenighet om konsentrasjonen av drivhusgasser er en vesentlig årsak for klimaendringene. Det er i så måte vanskelig å definere hvilket nivå på utslippene som er forsvarlig.

I lys av behovet for ytterligere reduksjoner, og de muligheter som ligger i anvendelse av Kyoto-mekanismene, fremmer komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til forhandlinger om ytterligere reduksjoner av utslipp av drivhusgasser i tiden etter Kyoto-perioden (2008-2012), på første partsmøte etter at protokollen trer i kraft."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen vil arbeide aktivt for å legge grunnlaget for en tidlig opp-

start av forhandlinger om mer ambisiøse utslippsforpliktelser etter 2012.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at klimaendringer og tap av biologisk mangfold er alvorlige miljøutfordringer som henger nøye sammen. Flertallet støtter derfor Regjeringens initiativ i forhold til Johannesburg-konferansen om en styrking av samarbeidet mellom tre sentrale FN-konvensjoner; Klimakonvensjonen, Konvensjonen om biologisk mangfold og forørkning. Det er viktig med helhet i miljøpolitikken, og det er derfor viktig å sikre at tiltak under én av konvensjonene ikke motarbeider målene i en annen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, ser betydningen av at det utvikles internasjonale retningslinjer for utveksling av informasjon om klimarelaterte aktiviteter som kan innvirke på det biologiske mangfoldet og forørkningsprosesser. I tillegg er det nødvendig at man ser nærmere på innvirkning på biomangfold av skogreisings- og nyplantingsprosjekter. Det må være en forutsetning at klimarelaterte tiltak ikke kommer i konflikt med bevaring av det biologiske mangfoldet.

Dette flertallet viser til at Regjeringen mener at kreditter fra skogforvaltningstiltak ikke skal kunne brukes til å oppfylle kvoteplikten i det norske kvotesystemet for 2008-2012, og slutter seg til dette. På lengre sikt bør det arbeides for å få til en inkludering av skog i det internasjonale klimaregimet som på en bedre måte ivaretar miljømessige hensyn og som er vitenskapelig forsvarlig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at artsmangfoldet har vært i en naturlig endringsprosess i alle tider. Selv om klimaendringer naturlig påvirker det biologiske mangfoldet, frykter disse medlemmer initiering av mange urealistiske tiltak og et svulmende miljøbyråkrati i forsøk på å reversere naturlige endringer i klimaet.

Disse medlemmer forstår betydningen av tiltak for å hindre ørkenspredning, samt enkelte tiltak innen skogreisings- og nyplantningsprosjekter. Disse medlemmer ser dog slike tiltak ut fra helt andre premisser enn argumentene rundt menneskeskapt klimaendring.

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter den ideelle målsettingen om at klimarelaterte tiltak ikke skal komme i konflikt med bevaring av det biologiske mangfoldet. Dette medlem vil likevel påpeke at klimatiltak kan vise seg å komme i konflikt med en rekke hensyn, deriblant biologisk mangfold. I disse konfliktene må klimahensyn veie tyngst. Dette medlem mener at mulighetene for å integrere skogens opptak av CO₂ i kvotesystemet må holdes åpne.

Komiteen har merket seg at Regjeringen varsler at gjennomføring av Kyotoprotokollen vil ha flere konsekvenser av økonomisk og administrativ art.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at gjennomføringen av Kyotoprotokollen vil ha særdeles betydelige kostnader over lang tid. Tiltak på de aller fleste samfunnsområder vil koste betydelige beløp og kreve gjennomgripende endringer i samfunnsstrukturen. I tillegg vil det ha effekter på eksportinntekter, deriblant gjennom redusert oljepris. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen må legge frem en mer detaljert oversikt over hva dette vil koste det norske samfunnet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede de samfunnsøkonomiske kostnader ved implementering av Kyotoavtalen."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke at den nasjonale oppfølgingen både skal bidra til å nå Kyotoprotokollens målsetninger, men også legge til rette for ytterligere reduksjoner i klimagassutslippene i neste forpliktelsesperiode.

Flertallet slutter seg til Regjeringens vurdering av betydningen av at Norge er aktive i disse forhandlingene og går foran med effektive virkemidler. Det kan også gi Norge tyngde i de videre internasjonale forhandlingene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at klimadebatten har veldig sterke symboleffekter. Dette reflekteres ved en aggressiv gjennomføring av Kyotoprotokollen hvor virkemidlene for de norske aktørene kunstig begrenses, miljøeffektene er minimale, men hvor kostnadene for Norge er betydelige.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti peker på at prognoser og fremskrivninger viser at de norske klimagassutslippene i 2008 vil ligge 16 pst. over 1990-nivå ved en videreføring av dagens virkemidler. Gjennom tiltakene som presenteres i tilleggsmeldingen, regner Regjeringen med å oppnå betydelige utslippsreduksjoner i forhold til denne prognosen. Et regneeksempel viser at reduksjonen vil kunne tilsvare 12 pst. av norske klimagassutslipp. Et slikt resultat vil være i tråd med Regjeringens mål om at en vesentlig del av utslippsreduksjonen skal skje gjennom nasjonale tiltak, hvor blant annet avfallshåndtering og elektrifisering av kontinentalsokkelen vil utgjøre viktige deler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til svarbrev til komiteen fra miljøvernministeren datert 2. mai 2002, der det heter:

"Regjeringen har ikke i meldingen nærmere tallfestet et mål for utslippsreduksjoner i Norge i forhold til denne siste eller andre fremskrivninger. Derimot ble det på pressekonferansen vist tall som illustrerer hva effekten kan bli dersom Regjeringens forslag følges opp."

Disse medlemmer har bl.a. merket seg at miljøvernministeren på pressekonferansen la frem at tiltakene i avfallssektoren ville redusere utslippene med 2 mill. tonn. I brev datert 3. juni 2002 skriver imidlertid miljøvernministeren:

"Som det fremgår av tilleggsmeldingen er det usikre anslag for hvor stort potensialet er for å redusere klimagassutslippene fra avfallssektoren."

Disse medlemmer mener derfor at tallene som ble lagt frem på pressekonferansen ikke kan legges til grunn.

Disse medlemmer mener det er behov for en mer ambisiøs klimapolitikk, og viser til de konkrete tiltak som disse medlemmer går inn for i denne innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kritisk til Regjeringens ønske om å tallfeste reduksjoner innen den enkelte sektor og andel som skal komme fra nasjonale tiltak.

Disse medlemmer mener at reduksjonstiltakene må avhenge av kostnader og effekt, og i størst mulig grad styres gjennom et fritt marked. Det er innlysende at det er langt billigere å redusere utslippene fra gammeldagse kullkraftverk i Sentral-Europa enn ved moderne og allerede ganske rene fabrikker i Norge. Et forsøk på å tallfeste hvor stor andel av reduksjonene som skal gjennomføres innenlands undergraver hele poenget med Kyoto-mekanismene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at prognoser framlagt av Regjeringen 22. mars 2002 viser at norske utslipp vil øke med rundt 16 pst. med dagens virkemidler. Disse medlemmer har merket seg at disse tallene ikke inkluderer utslipp fra konvensjonelle gasskraftverk. Tiltakene i meldingen vil kunne føre til en reduksjon av norske utslipp ned mot 4 pst. høyere enn 1990-nivået, det vil si ned mot det nasjonale Kyoto-målet. Dette forutsetter imidlertid at det ikke kommer nye store punktutslipp av klimagasser. Tallene framlagt av Regjeringen viser at potensialet for utslippsreduksjoner er rundt 1,6 millioner tonn for det tidlige kvotesystemet og tiltak i industrien, 1,5 millioner tonn ved elektrifisering på sokkelen, 1 million tonn ved redusert bruk av fyringsolje, 2 millioner tonn ved tiltak i avfallssektoren og rundt 250 000 tonn ved reduserte utslipp av HFK, SF₆ og PFK.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at de planlagte gasskraftverkene på Vestlandet og i Trønde-

lag vil føre til utslipp av 4,4 mill. tonn CO₂. Disse medlemmer viser også til at disse utslippene ikke er medregnet i prognosen fremlagt av Regjeringen, og minner om at bygging av slike gasskraftverk vil gjøre det meget vanskelig å nå Samarbeidsregjeringens mål som uttrykt i Sem-erklæringen om å møte en vesentlig del av våre utslippsreduksjoner på hjemmebane.

Disse medlemmer vil peke på at framskrivningene av norske klimagassutslipp, slik de er framstilt i St.meld. nr. 54 (2000-2001), viser at økt petroleumsvirksomhet gir svært store økninger i de norske CO₂-utslippene. Disse medlemmer minner derfor om at redusert utvinningstempo for olje og gass vil gi vesentlige bidrag til å redusere de norske klimagassutslippene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at tiltak som gjennomføres nasjonalt vil stimulere til teknologiutvikling og miljøvennlig næringsutvikling, noe som vil sette oss bedre i stand til å møte forpliktelsene i perioden etter 2012.

Flertallet forutsetter at Regjeringen tilpasser fremtidig politikk til målsettingen i Klimameldingen og forpliktelsene i henhold til Kyotoprotokollen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er et mål for norsk klimapolitikk at minst halvparten av klimaforpliktelsene møtes ved hjelp av nasjonale tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet frykter at meldingen vil stimulere til teknologiutvikling på områder som gjør at den økonomiske veksten blir redusert uten at det har miljømessige effekter av betydning. Disse medlemmer har stor tillit til at et markedsøkonomisk system med basis i en rettsstat vil sikre at de økonomiske ressursene bedre kanaliseres til teknologiutvikling, enn det politiske stormkast klarer.

Nasjonalt kvotesystem 2005-2007

Omfanget av systemet

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at Regjeringen går inn for et kvotesystem hvor det fra 2005 skal ilegges kvoter for utslipp som i dag ikke har CO₂-avgift. Dette innebærer sterkere kontroll, og øker kostnadene for utslipp av CO₂ og andre drivhusgasser. Det faktum at utslipp av drivhusgasser tradisjonelt ikke har hatt noen pris, er en av årsakene til at konsentrasjonen av drivhusgasser i dag er faretruende høy, og økende. Det langsiktige målet er kraftige reduksjoner av utslipp av drivhusgasser.

Flertallet registrerer at Regjeringen foreslår et smalt kvotesystem.

Flertallet mener at det foreslåtte system vil gi verdifulle erfaringer for et fremtidig, mer omfattende kvotesystem.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener et nasjonalt tidlig kvotesystem slik det legges opp til i Tilleggsmeldingen, er for smalt, og ikke vil medføre handel med kvoter i et slikt omfang at en vil få noen særlig lærings-effekt. Antallet aktører er for få og kostnadene for de fleste av tiltakene innenfor sektoren som er foreslått inn under kvotepliktene er høye (fra 210 kroner/tonn og oppover). Dersom overtredelsesgebyret i tillegg settes lavere enn kvoteprisen, vil ikke et slikt system utløse kvotehandel.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til tilleggsmeldingen s. 25:

"Et høyt gebyr vil sikre at utslippstaket realiseres, mens et lavere gebyr sikrer at norske virksomheter ikke påføres så høye kostnader at de legges ned selv om de ville vært levedyktige i 2008-2012."

Det vises også til brev av 21. mai 2002 fra miljøvernministeren til energi- og miljøkomiteen hvor det sies:

"Regjeringen har ikke tatt endelig stilling til hvilket nivå som betraktes som "for høy kvotepris". Den vil i forbindelse med en odelstingsproposisjon om kvotesystemet foreslå et overtredelsesgebyr som sikrer at prisen ikke går over et visst nivå."

Videre i samme brev skriver miljøvernministeren:

"I siste instans vil bedriftene også kunne velge å betale overtredelsesgebyr."

Disse medlemmer mener derfor at et tidlig nasjonalt kvotesystem kan medføre at de fleste tiltakene vil bli gjennomført enten ved å betale overtredelsesgebyr eller ved bruk av felles gjennomføring med andre land. Dette vil ikke være forenlig med målet om at en vesentlig del av de utslippsreduserende tiltakene blir gjennomført i Norge. Disse medlemmer viser til St.meld. nr. 54 (2000-2001) der regjeringen Stoltenberg foreslo et system med avtaler med prosessindustrien i perioden før 2008, i stedet for et kvotesystem slik regjeringen Bondevik foreslår. Et slikt system ville gitt større reduksjoner og bidratt til mer teknologiutvikling enn et smalt nasjonalt kvotesystem. Disse medlemmer ønsker likevel å legge et kvotesystem til grunn for denne sektoren i perioden før 2008 ved at sektoren tildeles en samlet kvote på 70 pst. i forhold til utslippene i 1990, og at industrien samlet gjennom avtale gjennomfører tiltak der de har størst effekt. Det vises i denne sammenheng til merknadene senere i innstillingen. Et slikt system vil etter disse medlemmers mening også være langt mer teknologidrivende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg med forundring at Regjeringen går inn for et smalt nasjonalt kvotesystem i perioden

2005-2007. Disse medlemmer mener at kvotehandel i utgangspunktet er et bra system dersom det er internasjonalt forankret. Men et slikt nasjonalt klimatilstand før Kyoto-perioden begynner i 2008 vil medføre en betydelig ulempe for norsk industris konkurransevne gjennom betydelige unødvendige kostnader for mange bedrifter.

Disse medlemmer mener verdien av en eventuell læringseffekt ved tidlig implementering av kvotesystem er særdeles begrenset. Det er ingen garanti at læringen vil være til noen nytte i det internasjonale system som blir implementert. Man kan spørre seg hvorfor norsk industri skal betale prisen for at resten av verden skal lære om kvotesystemer.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre et nasjonalt kvotesystem."

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, støtter hovedtrekkene i forslaget om et tidlig kvotesystem slik det er beskrevet i St. meld. nr. 15 (2001-2002).

Flertallet merker seg at det legges åpent om utslipp fra sektorer som i dag har fritak for CO₂-avgift kan inkluderes, for eksempel utslipp i forbindelse med fiske, og at Regjeringen vil komme tilbake til dette i lovforslaget om kvotesystemet. Flertallet ser flere praktiske betenkeligheter med å inkludere disse sektorene i kvotesystemet, men også nødvendigheten av å gjøre systemet så omfattende som mulig. Regjeringen har i sitt svar til spørsmål fra komiteen (2. mai 2002) pekt på muligheten til å inkludere utslipp fra fiskerisektoren gjennom "oppstrøms" kvoteplikt, slik Kvotevalget gikk inn for.

Flertallet viser til at Regjeringen i tilleggsmeldingen (St. meld. nr. 15 (2001-2002)) varsler at den vil vurdere å inkludere disse kildene i kvotesystemet.

Flertallet viser til at det foreslåtte norske kvotesystemet skiller seg noe fra det foreslåtte kvotesystemet i EU og at utfallet av diskusjoner i EU om systemet vil kunne ha betydning for det norske kvotesystemet.

Flertallet viser til at Regjeringen ønsker å påvirke EUs kvotedirektiv og peker på nødvendigheten av at dette arbeidet fortsetter. Dette fordi det er viktig at norske hensyn ivaretas i utarbeidelsen av EUs kvotesystem. Flertallet peker også på betydningen av at EU etablerer et bredt kvotesystem fra 2008, og at det norske systemet kan kobles til EUs system så snart det er praktisk mulig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til EUs arbeid med tidlig kvotesystem og at det på dette tidspunkt er svært uklart hvordan dette vil bli utformet og når det eventuelt vil tre i kraft. Disse medlemmer mener det er viktig at norske hensyn ivaretas i utarbeidelsen av EUs kvotesystem.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker viktigheten av at norsk næringsliv sikres likeverdige konkurransevilkår med utlandet. Man må være særdeles forsiktig med å innføre ensidig kvotehandel eller avgiftsbruk der tilsvarende ikke gjøres i relevante konkurrentland.

Disse medlemmer mener det er av absolutt avgjørende betydning at det er ett felles internasjonalt kvotesystem fra 2008. Kyoto-mekanismene blir bortimot verdiløse dersom man baserer seg på små regionale kvotesystem. Det ligger derfor en stor utfordring for å utarbeide et fungerende kvotesystem. Denne store usikkerheten rundt den endelige utformingen av et internasjonalt kvotesystem gjør at det er liten praktisk læringseffekt for deltakere i et norsk kvotesystem.

Bruk av Kyoto-mekanismene

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at Regjeringen ikke vil at klimakvoter fra atomkraftverk i utlandet skal kjennes gyldige i et norsk klimaregnskap. Dette er flertallet enig i.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er et velkjent faktum at selv rutinemessig drift av atomkraftverk har store lokale og regionale forurensningsproblemer. Det er ennå ikke funnet noen god permanent løsning for det kjernefysiske avfallet, og erfaringer med represseringsanlegget i Sellafield viser at radioaktivt materiell finnes igjen i marine organismer langs hele norskekysten.

Dette illustrerer betydningen av at miljøproblemene sees i sammenheng, og at vi ikke må forsterke eller skape nye problemer som en følge av klimapolitikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det foreslåtte systemet åpner for bruk av kvoter som kan komme fra handel med kvoter, felles gjennomføring eller Den grønne utviklingsmekanismen, CDM. Flertallet er opptatt av kvaliteten på kvoter oppnådd gjennom Den grønne utviklingsmekanismen og felles gjennomføring. CDM-prosjekter skiller seg fra de andre Kyoto-mekanismene ved at det dreier seg om et samarbeid om reduksjoner mellom land som har, og ikke har forpliktelser om slike reduksjoner. Dette stiller helt spesielt strenge krav til oppfølging og kontroll.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke at bedrifter og myndigheter vil høste verdifull erfaring med disse kontrolltiltakene gjennom bruk av det tidlige kvotesystemet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er opptatt av kvalitet på kvoter oppnådd gjennom den grønne utviklingsmekanismen (CDM) og felles gjennomføring. Disse medlemmer viser imidlertid til at disse medlemmer i perioden frem til 2008 går inn for en løsning der industrien samlet tildeles en gratiskvote på 70 pst. i forhold til 1990-nivå, og etablering av et karbonfond, som har som hovedmål å utvikle ny teknologi og redusere utslippene fra industrien i Norge. På denne bakgrunn vil ikke disse medlemmer åpne for bruk av CDM før 2008, men viser til merknader om kvalitet til CDM i merknadene om nasjonalt kvotesystem etter 2008. Disse medlemmer viser i denne sammenhengen også til at EU ikke legger opp til å åpne for CDM i sitt kvotesystem, fordi de har som mål å gjennomføre tiltak innenfor EUs boble.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Det åpnes ikke for at norske aktører kan benytte tiltak innenfor Den grønne utviklingsmekanismen (CDM) før 2008."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig at det er et pålitelig kontrollsystem for måling av klimagassutslipp. Dette er av vesentlig betydning for å få til et rettferdig og effektivt fungerende kvotesystem.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, presiserer at det er to grunnleggende krav til CDM-tiltak. Det ene er kravet om addisjonalitet, at tiltakene skal føre til reelle målbare reduksjoner i forhold til hva som hadde skjedd i fravær av tiltakene.

Flertallet viser til at det andre er kravet om bidrag til bærekraftig utvikling. Disse to kravene legger sterke føringer på hva slags prosjekter som skal kunne godkjennes.

Flertallet mener det er viktig at Kyoto-mekanisme blir reelle verktøy for utvikling av ny fornybar energi. Derfor må det legges til rette for at norske kvotepliktige virksomheter gjennomfører tiltak under Kyoto-mekanisme som bidrar til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet frykter at store subsidier av ny fornybar energi vil stimulere til utvikling av politisk korrekt energi uten at det har miljømessige effekter av betydning, men som er veldig kostbar og ressurskrevende. Disse medlemmer har stor tillit til at et markedsøkonomisk system med basis i en rettsstat vil sikre at de økonomiske ressursene bedre kanaliseres til teknologiutvikling enn det politiske stormkast klarer.

Disse medlemmer ønsker med bakgrunn i uenighet som finnes om årsakene til klimaendringene å bemerke at en streng tolkning av "hvor der er tvil om

klimaeffekten av tiltaket" vil medføre at samtlige kreditter vil være ugyldige for norske virksomheter.

Ambisjonsnivået

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg innføringen av et tidlig kvotesystem allerede fra 2005, og stiller seg generelt positiv til dette. Flertallet har også merket seg at utslippene fra kvotepliktige sektorer allerede er redusert med 10 pst. fra 1990-nivået, og at Regjeringens ambisjon er en 20 pst. reduksjon av utslippene i 1990 for disse sektorene for perioden 2005-2007.

Flertallet stiller seg tvilende til at Arbeiderpartiets forslag om 30 pst. reduksjon i utslippene er mer ambisiøst enn Regjeringens kvoteforslag. Arbeiderpartiet inkluderer utslippsreduksjoner som følge av nedlagt industri i sine beregninger, mens Regjeringens opplegg vil stimulere til nye tiltak for å redusere de samlede utslippene med 20 pst. i eksisterende industri.

Flertallet mener at ytterligere nedleggelser kan bli industriens løsning for å imøtekomme målet i Arbeiderpartiet og Senterpartiets forslag. Flertallet peker også på at tiltakskostnadene for å gjennomføre utslippsreduksjoner vil være de samme uansett system.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet tar avstand fra flertallets påstand om at disse medlemmers opplegg skulle være en stimulans til nedleggelse av bedrifter.

Disse medlemmer vil vise til at ingen virksomheter vil kunne få selge ledige kvoter forårsaket av nedleggelser, omstillinger med videre i "boblemodellen". Slik sett vil ingen få noen form for gevinst ved nedleggelser eller omstillinger. Nedleggelser fører derimot til betydelige utgifter, slik som for eksempel var tilfelle ved Tinfos sin nedleggelse av smelteverket på Notodden.

Disse medlemmer mener det derfor ikke vil være noe incitament i boblemodellen for nedleggelser. Problemene er større i et system med individuell kvotehandel.

Disse medlemmer forutsetter at en avtale med industrien om felles gjennomføring av tiltak innen boblen, for å nå et mål om maksimalt utslipp innen 2008 som forutsatt av disse medlemmer, også har en klausul som gir staten muligheter til å vurdere utslippstaket, dersom det skulle oppstå en situasjon som kan indikere spekulative nedleggelser innenfor boblen frem til 2008. Også andre uforutsette situasjoner kan tilsi at det er behov for en slik klausul.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kraftig imot en tidlig innføring av et kvotesystem. Pålitelig og realistisk informasjon fra næringslivsorganisasjoner indikerer at dette må regnes som et regelrett angrep på industrien. Disse medlemmer kan til nød støtte alternativet, som er en videreføring av avtaler om utslippsreduksjoner hvor bransjen selv kan

finne frem til kostnadseffektive virkemidler. Videre må en merke seg at norsk industri i stor grad har utviklet en sterk miljøbevissthet, og allerede har imøtekommet myndighetenes krav ved betydelige reduksjoner i utslipp av klimagasser. De fleste kostnadseffektive tiltak er derfor allerede gjennomført, og dersom betydelige reduksjoner fortsatt skal gjøres må disse bedriftene ha muligheten til å bruke Kyoto-mekanismene. Disse medlemmer ser ingen grunn til å risikere norsk næringsliv for å sikre Norge en symbolsk ledestjerne i den internasjonale såkalte miljøbevegelsen.

Disse medlemmer viser til at enkelte partiers overambisiøse miljøtiltak setter selv den mest miljøvennlige aktør i en tap/tap-situasjon. En særnorsk progressivitet i miljøkravene sikrer kun en stadig forverret konkurransesituasjon mot utlandet. Særnorske og urimelig strenge miljøkrav vil over tid skremme bort industri fra Norge. Miljøeffekten blir dog negativ, da denne industrien ikke forsvinner, men bare flytter. Da den globale etterspørselen av varer og tjenester ikke påvirkes av norsk miljølovgivning, vil det i praksis bety at produksjonen av varer flyttes fra Norge til land som med stor sannsynlighet står utenfor Kyoto-regimet. En viss realisme i utformingen av miljøtiltak er derfor nødvendig.

Disse medlemmer mener det er betenkelig at Regjeringen gjennom muligheten til å regulere tildeling av kvoter til nystartede bedrifter i realiteten får en mulighet til å direkte regulere konkurransen i norsk industri. En restriktiv linje kan fort få konsekvenser for norsk økonomisk vekst, ved at nyetableringer og økt produksjon finner sted utenlands fremfor innenlands.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at et av hovedmålene med systemet er å gi de kvotepliktige incentiver til å foreta utslippsreduksjoner, samt opparbeide erfaringer med kvotehandel av klimagasser.

Flertallet har merket seg at Regjeringen foreslår en handlingsregel for hvor mange kvoter som skal være tilgjengelige, samt bidra til å forhindre at kvoteprisen før 2008 blir for høy. Dette kombineres med tiltak i form av overtredelsesgebyr og åpning for kvoter som er godkjente under Kyotoprotokollen.

Flertallet ser imidlertid nødvendigheten av at alle kvotepliktige aktører behandles på like vilkår.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har generelt dårlig erfaring med handlingsregler fra norske regjeringer. Man kan håpe at man får en regel som ikke gir stort rom til å foreta fantasifulle tekniske justeringer slik som andre handlingsregler. Disse medlemmer mener at det er viktig med reell forutsigbarhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kvoteprisen vil være bestemmende for allokeringen av reduksjonene. En

høy kvotepris vil føre til at kvotepliktig sektor gjennomfører reduksjoner gjennom teknologiske effektiviserings tiltak, mens en lav kvotepris muliggjør ytterligere reduksjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at dette spørsmålet, og forholdet til forurensingsloven, vil bli behandlet i den bebudede odelstingsproposisjonen om klimakvoter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil at forurensningsloven legges til grunn fram til 2008, og forutsetter at Regjeringen kommer tilbake med forslag i odelstingsproposisjonen om dette.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge forurensningsloven til grunn for utslipp av klimagasser fram til 2008, og ber Regjeringen komme tilbake til dette i en odelstingsproposisjon."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti forventer at lovforslaget om kvotesystemet vil ta hensyn til at utslipp av drivhusgasser i dag reguleres av forurensningsloven, og at prinsippene som ligger til grunn for loven vil bli videreført i den bebudede loven om klimakvoter.

Sanksjoner/overtredelsesgebyr

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen legger opp til å komme tilbake til størrelsen på gebyret i lovforslaget på et senere tidspunkt. Flertallet viser til at Regjeringen legger opp til å sette et gebyr for overtredelse av kvoteplikten ut fra en avveining av hensynene til å oppnå utslippsreduksjoner i Norge, at det samlede utslippstaket i størst mulig grad overholdes, og at klimakostnadene for de kvotepliktige før 2008 ikke blir for høye. Flertallet vil også understreke betydningen av at Regjeringen legger opp til et overtredelsesgebyr av en størrelse som muliggjør sammenkobling med andre lands kvotepris. Flertallet viser til betydningen av overtredelsesgebyret som en øvre grense for kvoteprisen, og derigjennom klimakostnadene for de kvotepliktige. Flertallet viser til Regjeringens understreking av at disse kostnadene ikke må bli så høye at de medfører nedleggelse av virksomhet som vil være levedyktig i Kyotoprotokollens forpliktelsesperiode 2008-2012.

Flertallet går inn for at statens inntekter fra overtredelsesgebyret i det tidlige kvotesystemet tilbakeføres til industrien i form av støtte til miljø- og omstillingstiltak, eller forskning på miljøteknologi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til sitt forslag til bobleløsning for industrien. Det er en forutsetning at det innenfor et slikt system etableres sanksjoner og overtredelsesgebyr som medvirker til at avtalen mellom myndigheter og industrien ikke brytes, og som vil være dyrere enn de tiltakene industrien må gjennomføre for å nå det fastsatte utslippstaket innen 2008.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er av absolutt avgjørende betydning at det er ett felles internasjonalt kvotesystem fra 2008.

Disse medlemmer mener Regjeringen og flertallet på Stortinget viser liten realisme når de antar at de kan finne et balansepunkt hvor kvoteprisene i et nasjonalt kvotesystem er høye nok til å "straffe", men små nok til å ikke medføre en belastning som fører til utflytting av bedriftene. Industrien har selv fremlagt tall som viser at det er få norske kostnadseffektive CO₂-tiltak igjen. Overtredelsesgebyrene vil fungere som en ren fiskal avgift til staten. I beste fall medfører dette vridning av innenlands konkurranse, i verste fall medfører det nedleggelse av deler av norsk næringsliv. De globale såkalte miljøeffektene er i beste fall uendret.

Tildeling av kvoter

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens ambisjonsnivå om at utgangspunktet for den samlede tildeling av kvoter for industri som i dag ikke har CO₂-avgift, der dette er praktisk gjennomførbart, er en reduksjon i utslippene av klimagasser for denne industrien på 20 pst. i forhold til 1990.

Flertallet slutter seg videre til Regjeringens forslag om å tildele disse kvotene, tilsvarende 80 pst. av utslippsnivået i 1990, vederlagsfritt med basis i historiske utslipp fra denne industrien.

Flertallet har merket seg at Regjeringen vil utforme systemet slik at det bidrar til å forhindre utflytting av virksomhet fra Norge samtidig som utslippsmålene nås.

Flertallet viser til at den samlede tildeling vil være basert på en 20 pst. reduksjon.

Flertallet understreker at detaljene i det tidlige kvotesystem må utvikles i nær dialog med industrien, bl.a. om fordelingen av kvotene mellom bransjer og bedrifter. Slik dialog er viktig for å oppnå gode resultater og sikre at kvotesystemet blir lagt opp på en måte som sikrer Regjeringens ambisiøse klimapolitikk, samtidig som konkurranseevnen til industrien kan opprettholdes.

Kvotesystemet må også bli forutsigbart og kostnadseffektivt.

Flertallet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utvikle detaljene i det tidlige kvotesystem i nær dialog med industrien for å sikre den foreslåtte reduksjon i klimagassutslipp fra bedriftene, samtidig som systemet er fleksibelt nok for å sikre konkurranseevnen til prosessindustrien."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til spørsmål fra komiteen til miljøvernministeren 7. juni 2002, og til svar til komiteen 10. juni 2002, der han slår fast at miljøvernministeren ikke har tatt stilling til problemene som kan oppstå ved at noen bedrifter eventuelt tildeles en større gratis kvote enn andre bedrifter.

Disse medlemmer mener det er grunn til å tro at en modell med overtildeling av kvoter til noen bedrifter og tilsvarende undertildeling til andre bedrifter vil være i strid med EUs konkurranseregler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til de store utfordringene industrien for tiden har med sterk kronekurs, Regjeringens manglende avklaring med ESA om el-avgiften og Regjeringens forslag til kvotesystem som ikke er tilpasset konkurransepartnere.

I denne sammenheng viser komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til følgende merknad i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2001-2002) fra energi- og miljøkomiteen:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at nye tiltak og virkemidler i klimapolitikken også skal ta hensyn til industriens konkurranseevne.

Flertallet vil peke på at den kraftforedlende industrien i Norge er den minst miljøskadelige i verden. Dette skyldes strenge rensekraav, og at energikilden i hovedsak er vannkraft.

Flertallet mener at et nasjonalt kvotesystem må ta hensyn til at man ikke ønsker en nedbygging av industrien her i landet, for så å bygge opp slik industri andre steder i verden der rensekraavene og energikildene er mer forurensende. En politikk som vil medføre en ensidig nedbygging av norsk industri vil belaste miljøet globalt."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at de dyreste tiltakene er i ferrolegeringsindustrien, smelteverksindustrien og i sementindustrien. Dette er bransjer som ligger langt fra Regjeringens mål om en reduksjon på 20 pst. og vil derfor få svært høye kostnader med å redusere utslippene til 80 pst. ift. 1990-nivå. Disse medlemmer viser til at Regjeringen legger opp til at gratiskvotene skal deles ut til hver enkelt bedrift. I og med at det vil være svært lite kvoter til en lav kostnad for salg i et nasjonalt smalt kvotesystem vil en eventuell kvotepris for de resterende 20 pst. bli svært høy. Dette vil svekke konkurranse situasjonen for mange bedrifter betydelig, og faren for nedleggelse vil være stor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener Regjeringens forslag om et smalt nasjonalt kvotesystem som skal tildeles industrien som i dag ikke betaler CO₂-avgift, gratiskvoter på 80 pst. i forhold til 1990-nivå, som da var på 16,8 millioner tonn, er for lite ambisiøst. Disse medlemmer mener at det med en mer fleksibel gjennomføring av tiltakene i prosessindustrien vil være mulig å redusere utslippene med 30 pst. Disse medlemmer mener derfor at prosessindustrien samlet tildeles gratis kvoter på 70 pst. i forhold til nivået på 16,8 millioner tonn i 1990, noe som tilsvarer en reduksjon på 5 millioner tonn ned til 11,8 millioner tonn innen 2008.

Disse medlemmer viser til at det i tilleggsmeldingen vises til SFTs tiltaksanalyse fra 2000 og at det ifølge denne er tiltak til en kostnad under 125 kroner/tonn som vil redusere utslippene med 1,6 millioner tonn. Foruten tiltak til 7 kroner/tonn med en total reduksjon på 430 tonn/år innenfor kunstgjødselproduksjon er de fleste av disse tiltakene alt gjennomført og de gjenstående tiltakene vil koste fra 210 kroner/tonn og oppover. Hensikten med en kvotehandel er at bedrifter med lave tiltakskostnader gjennomfører investeringer i utslippsreduksjoner og selger utslippsreduksjoner til bedrifter med høye tiltakskostnader.

Disse medlemmer mener derfor at Regjeringens opplegg til kvotehandel for prosessindustrien ikke utløser en reell handel og vil dermed ikke gi læringseffekt i bruk av Kyoto-mekanismene. Dersom overtredelsegebyret i tillegg settes så lavt at bedriftene velger å betale det framfor å redusere utslippene, vil vi heller ikke oppnå noen reduksjon av klimagassutslippene. Dette er både for lite ambisiøs miljøpolitikk og dårlig industripolitikk.

Disse medlemmer mener at prosessindustrien bør tildeles gratiskvoter samlet ved at det inngås en avtale med industrien og myndighetene om en samlet reduksjon på 30 pst. i forhold til utslippene i 1990 innen utgangen av 2007, slik at industrien samlet tar ansvar for reduksjonen og gjennomfører tiltakene der de er mest effektive. Virksomhetene som inngår i den totale rammen på 11,8 mill. tonn utslipp av CO₂ i 2008 etablerer et organ som får tildelt gratiskvotene (70 pst. ift. 1990-nivå) fra myndighetene. Virksomheter som har ledige kvoter kan i tillegg selge disse inn til organet. I tillegg til dette vil organet disponere kvoter fra omstillinger og eventuelle nedleggelser. Organet vil da ha ledige kvoter som kan selges til de som trenger det.

Disse medlemmer legger til grunn at ordningen skal reguleres av Forurensingsloven. Nyetableringer blant aktørene som er med i ordningen fram til 2008 tildeles ikke nye kvoter, men tildeles kvoter innenfor den samlede rammen på 70 pst. ift. 1990-nivå. Ved eventuelle nedleggelser av bedrifter trekkes ikke kvoter tilbake, men disponeres av industrien innenfor den totale rammen. Ingen enkeltbedrifter skal kunne selge kvoter ved eventuelle nedleggelser. Nyetableringer av aktører

som ikke er med i ordningen, må reguleres av Forurensingsloven og tildeles kvoter tilsvarende 70 pst. av utslippene.

Disse medlemmer mener et nasjonalt karbonfond, der virksomheter som i dag er fritatt fra CO₂-avgift og virksomheter som betaler CO₂-avgift kan delta, bør etableres. Det er en forutsetning at deltagelse i fondet avgrenses til prosjekter som godkjennes av fondet og er teknologidrivende. Fondet skal finansiere tiltak på tvers av sektorer, og skal bl.a. ha som formål å etablere og kommersialisere ny miljøvennlig teknologi, innen for eksempel CO₂-håndtering, forurensingsfri kraftproduksjon, biokarbon, hydrogen, brenselceller osv. Disse medlemmer mener det er en hovedutfordring å utvikle ny teknologi som kan redusere utslippene fra norsk industri. Utvikling av slik ny teknologi vil være et konkurransefortrinn for Norge. Disse medlemmer ønsker på denne bakgrunn ikke å åpne for CDM før 2008, da dette vil kunne ta bort noe av grunnlaget for karbonfondet. I karbonfondet bør det videre vurderes om olje- og gassterminaler og andre virksomheter som ikke betaler CO₂-avgift skal pålegges å delta.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et forslag om opprettelse av et Nasjonalt karbonfond som skal ha som formål å utvikle og etablere ny miljøvennlig teknologi der alle virksomheter kan delta."

"Stortinget ber Regjeringen tildele prosessindustrien en samlet gratiskvote på 70 pst. i forhold til 1990-nivå og inngå en avtale med industrien om reduksjon på 30 pst. av klimagassutslippene i forhold til 1990, til 11,8 millioner tonn innen utgangen av 2007."

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke at bedrifter som var i en spesiell produksjonsmessig situasjon i referanseåret 1990 eller har foretatt omfattende omlegginger ikke blir rammet unødig. Dette kan innebære et behov for å se nærmere på referanseåret for slike bedrifter.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, vil videre presisere at utslippsreduksjoner som er foretatt i perioden siden 1990 skal kunne regnes med i den tidlige kvoteperioden, med mindre reduksjonene skyldes nedleggelser. Dette flertallet viser videre til at Regjeringen i sitt svar på et spørsmål fra komiteen presiserer at detaljene i tildelingsmetoden ikke er endelig utformet, og at den har invitert industrien til en dialog om den videre utformingen av systemet. Dette flertallet vil presisere betydningen av dette, og forventer at dette vil skje i

perioden før odelstingsproposisjonen om kvotesystemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at regjeringspartiene ønsker dialog med industrien for å utvikle kvotesystemet. Den dialogen som har vært observert i media mellom departementet og industriens talsmenn vitner om at avstanden er stor, og at industriens behov og ønsker er lite imøtekommet ved valg av virkemidler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ser betydningen av teknologiutvikling innen de industrigrenene som står for store utslipp av drivhusgasser. Mange steder er det stort potensial for reduksjoner av utslippene, men teknologien som kan gjøre dette mulig er foreløpig for dyr.

Disse medlemmer foreslår derfor et Kyoto-program for utvikling og utplassering av miljøteknologi, og viser til sine merknader under "industriektoren".

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at vederlagsfri tildeling av kvoter til industri som hittil har vært fritatt for klimavirkemidler gjør at belastningen ved å pålegge klimavirkemidler for denne industrien blir mindre enn om alle kvotene skulle vært auksjonert bort. Dette er viktig i en periode hvor konkurrerende bedrifter i andre land ikke er pålagt klimavirkemidler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har merket seg at det er foreslått at kvotene til kvotepliktige sektorer skal tildeles vederlagsfritt. Disse medlemmers primære oppfatning er at auksjon av kvotene ville være mer hensiktsmessig i forhold til å gi de kvotepliktige incentiver til å redusere egne utslipp, ved at kostnadene for alternativer ville blitt høyere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, registrerer at det er foreslått at gass til bruk som energikilde skal omfattes av kvotesystemet. Flertallet støtter dette.

Flertallet viser til Regjeringens forslag om at det legges restriksjoner på videresalg av en del av kvotene som tildeles vederlagsfritt, og at den vil komme tilbake til Stortinget med anbefaling om den praktiske organiseringen av dette i det bebudede lovforslaget om kvotesystemet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener imidlertid at det ikke skal være automatikk i at gass til bruk som energikilde skal være omfattet av ordningen med kvoter tildelt vederlagsfritt. Bakgrunnen for dette er at det pr. i dag er en meget begrenset bruk av gass som energikilde, og introduksjon av for eksempel landbaserte gasskraftverk eller

utstrakt infrastruktur for bruk av gass ikke innebærer et økt aktivitetsnivå eller nye aktører innen en eksisterende sektor, men en helt ny sektor.

Sparing av kvoter

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at Regjeringen foreslår at spareadgang for kvoter fra perioden 2005-2007 til perioden 2008-2012 skal være begrenset til kvoter som er godkjente i henhold til Kyotoprotokollen. Flertallet støtter dette synet.

Kvoter som er tildelt vederlagsfritt i det tidlige kvotesystemet vil ikke kunne brukes i den første Kyoto-perioden. Sparing vil dermed være begrenset til kvoter som er skaffet til veie gjennom godkjente Kyoto-tiltak som Den grønne utviklingsmekanismen (CDM).

Felles gjennomføring (i Norge og med andre land)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at Regjeringen åpner for bruk av felles gjennomføring i Norge, og at meldingen omtaler noen av de problematiske sidene ved felles gjennomføring i Norge, mellom aktører med og uten kvoteplikt. Flertallet støtter derfor Regjeringens syn om at virkemidler som retter seg direkte mot utslippene må være den primære tilnærmingen.

Flertallet viser til at problemene som oppstår i forbindelse med felles gjennomføring i Norge er felles for tilsvarende prosjekter verden over. Ikke minst gjelder dette prosjekter under den grønne utviklingsmekanismen. En realistisk referansebane er avgjørende for en vellykket gjennomføring av slike prosjekter. Det samme gjelder verifisering av de virkelige utslippsreduksjonene.

Flertallet regner med at odelstingsproposisjonen vil inneholde konkrete retningslinjer for både beregning av referansebane og verifisering av utslippsreduksjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til sitt alternative opplegg for perioden fram til 2008.

Kobling til andre lands kvotesystemer før 2008

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at Regjeringen går inn for at det norske kvotesystemet skal kunne kobles til andre lands kvotesystemer, og støtter dette prinsippet.

Flertallet viser til at en slik ordning ville kunne gi meget anvendelig erfaring for et omfattende internasjonalt kvotesystem fra 2008. Imidlertid er det et faktum at det foreslåtte norske, det foreslåtte systemet til EU og de pågående systemene til Storbritannia og Danmark er til dels sterkt divergerende. Det har åpenbare ulemper, men også den fordel at det vil gi brede

erfaringer for hva slags systemer som har best effekt. Flertallet registrerer at Regjeringen arbeider overfor EU med å tilpasse systemene, og oppfordrer Regjeringen til å fortsette dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til sitt alternative opplegg for perioden fram til 2008.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at innføringen av et ensidig nasjonalt kvotesystem vil medføre sterk konkurransedreining i disfavør av norsk næringsliv. For å minimere skadene ved innføring av kvotesystem må dette systemet muliggjøre kvotehandel med relevante konkurrentland. Inntil det foreligger ønsker disse medlemmer at et kvotesystem ikke iverksettes.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen avvente med innføring av kvotesystem til det er et bredt internasjonalt kvotesystem på plass."

Nasjonalt kvotesystem under Kyotoprotokollen (2008-2012)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Regjeringen ønsker et nasjonalt kvotesystem fra 2008-2012 som skal omfatte mer enn 80 pst. av norske utslipp.

Det er av avgjørende betydning for muligheten til å redusere de globale utslippene av CO₂ og andre drivhusgasser at det etableres et velfungerende, omfattende internasjonalt system for handel med karbonkvoter i 2008-2012, for bruk sammen med de tre Kyoto-mekanismene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen i St.meld. nr. 54 (2000-2001) og St.meld. nr. 15 (2001-2002) foreslår å opprette et bredt kvotesystem med internasjonal kvotehandel for Kyotoprotokollens første forpliktelsesperiode 2008-2012. Dette flertallet slutter seg til dette prinsippet, og viser til at Stortinget vil kunne behandle dette nærmere når Regjeringen har lagt frem en proposisjon om et slikt kvotesystem.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ber Regjeringen vurdere å fremme en ny melding om kvotesystemet fra 2008, dersom oppnådde erfaringer gir grunnlag for et kvotesystem som skiller seg fra det som er beskrevet i St.meld. nr. 54 (2000-2001).

Komiteen viser til at Regjeringen i meldingen peker på at en omlegging fra CO₂-avgift til kvoter vil

medføre bortfall av inntekter fra avgiften. St.meld. nr. 54 (2000-2001) peker på at selv med en kvotepris på 125 kr/tonn CO₂ vil inntekten fra salg av kvoter være mindre enn inntektene fra CO₂-avgiften i dag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti peker på at denne forskjellen i proveffekt blir større med kvoter som blir tildelt vederlagsfritt.

Disse medlemmer minner om at dette bortfallet vil komme den dagen alle utslipp av CO₂ er inkludert i kvotesystemet, og at Regjeringen allerede ved utarbeidelsen av lovforslaget om kvotesystemet må ta dette bortfallet av statlige inntekter med i betraktning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener miljøavgifter ofte primært er motivert av deres rolle som inntektskilde til staten. Disse medlemmer mener dette undergraver troverdigheten rundt miljøaspektet av slike avgifter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, minner om at innen 2008 vil flere regioner og land, deriblant Norge, ha erfaring med bruk av Kyoto-mekanismene og andre virkemidler for å redusere klimagassutslipp.

Det vil ha blitt akkumulert kunnskap om prisnivå- og utvikling, markedsdesign, behov for oppfølging og kontroll, forskjellige former for kvoter under de tre Kyoto-mekanismene og størrelsen på markedet og volum på omsetningen.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det vil også ha blitt akkumulert kunnskap om hvordan utslippene har utviklet seg innenfor de sektorene som har pålagt kvoteplikt, innenfor de som er underlagt CO₂-avgift og innenfor de som kun har frivillige avtaler og fritak. Dette vil gi informasjon om nødvendigheten av å iverksette andre tiltak enn nasjonale og internasjonale kvotesystem.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at en slik melding også vil kunne identifisere og beskrive nødvendige reduksjonstiltak ut over kvotesystemet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil imidlertid allerede nå påpeke at Norge bør stille krav til kvaliteten på kvoter som er oppnådd gjennom den grønne utviklingsmekanismen og felles gjennomføring. Disse medlemmer mener at klimakvoter fra atomkraftverk i utlandet ikke skal kjennes gyldig i norsk klimaregnskap.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil videre stille følgende kvalitetskrav:

- a) Norge skal stille krav om bruk av best tilgjengelig teknologi når det gjelder prosjekter i den grønne utviklingsmekanismen og felles gjennomføring.
- b) Norge må følge opp den politiske avtalen som ble vedtatt i Bonn og fornyet i Marrakesh om at småskala prosjekter knyttet til fornybar energi skal prioriteres gjennom CDM. Dette må ligge til grunn for Regjeringens politikk, bl.a. gjennom at eventuelle klimagasskvoter fra bygging av nye kullkraftverk ikke godkjennes i et norsk klimaregister
- c) I tillegg til å ikke benytte SINK hjemme, bør Norge og norske bedrifter ikke delta i skogprosjekter i utviklingsland, eller godkjenne slike kvoter i sitt klimagassregister. Disse er ofte svært omstridt og kan gå på bekostning av både lokalsamfunn og biologisk mangfold.
- d) Norge bør heller ikke delta i store kontroversielle damprosjekter, eller tillate slike kvoter i kvoteregisteret.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil i tillegg stille følgende krav:

- e) Norge bør kun godkjenne begrenset bruk av "hot air" i sitt klimagassregister, og kun dersom pengene fra kvotesalget blir reinvestert i energiøkonomiserings-prosjekter som ellers ikke ville blitt gjennomført. Det må også stilles krav til at disse prosjektene benytter seg av best tilgjengelig teknologi. Bakgrunnen for at dette er en nødvendig begrensning er at flere øst-europeiske land har forpliktelser i Kyoto-avtalen som ligger langt over det de i dag har av reelle utslipp. Dette er dermed kvoter som kan selges uten at det fører til reduksjon av utslipp internasjonalt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at Norge bør ikke godkjenne bruk av "hot air" i sitt klimagassregister.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener Regjeringen må tilbake med en konkret utforming av krav til prosjekter og kvoter som oppnås gjennom den grønne utviklingsmekanismen og felles gjennomføring og fremmer forslag om dette:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et konkret forslag om kvalitetskrav til prosjekter og kvoter som oppnås gjennom felles gjennomføring og den grønne utviklingsmekanismen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet minner om at implementering av kvotesystem ikke på noen måte er en garanti for en reduksjon av

globale utslipp av klimagasser. Kyotoprotokollen mangler et betydelig antall utslippsland, både i-land og u-land. Ved høye kvotepriser og overtredelsesgebyr er det en stor risiko for at det oppstår en betydelig migrasjon av industri fra Kyotoland til land som står utenfor. De totale miljøeffektene kan være negative, da spesielt u-land ofte har langt dårlige miljøkrav enn i-land.

Sektorvise tiltak og virkemidler som skal iverksettes før 2005

Avfallssektoren

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at utslippene av metan fra deponier er beregnet til å utgjøre 7 pst. av de totale norske klimagassutslippene. Flertallet viser videre til at metan skriver seg fra nedbryting av organisk avfall.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at avfallssektoren bidrar til klimaproblemer både gjennom utslipp av metan fra deponier, ved å generere et transportbehov og fordi et bruk-og-kast-system krever store mengder energi. I tillegg kan avfall bidra til andre miljøproblemer, slik som spredning av miljøgifter.

Disse medlemmer viser til at de største metan-utslippene fra avfallsdeponering skjer 2-20 år etter deponering. Derfor vil ikke tiltak for å redusere metan-utslipp gi effekt på kort sikt, men det er like fullt viktig at de kommer i gang så raskt som mulig.

Disse medlemmer ønsker å peke på at det er store globale utfordringer knyttet til det høye uttaket av naturressurser. Etter disse medlemmers mening er avfallshåndtering etter avfallshierarkiet det mest miljøvennlige.

Disse medlemmer mener avfallshierarkiet må være som følger:

1. Hindre at avfall oppstår
2. Ombruk
3. Materialgjenvinning
4. Energiutnyttelse
5. Forsvarlig behandling av restavfall

Disse medlemmer mener at dette avfallshierarkiet bør være bestemmende for avfallshåndteringen. Det ville også medføre at den totale avfallsmengden generelt ville blitt redusert.

Disse medlemmer vil understreke at det er et stort problem at store deler av det avfallet som genereres i dag er produsert uten tanke på gjenvinning. Kombinert med mangelfull merking av sammensetningen av det enkelte produkt bidrar dette til å vanskeliggjøre materialgjenvinning av avfall. Dette problemet kan først og fremst løses i design- og produksjonsfasen, og det påhviler produsenter av varer et stort ansvar for å legge best mulig til rette for materialgjenvinning. En metode for å plassere dette ansvaret hos produsentene

er å gi produsentene ansvaret for det avfallet som deres produkter genererer, for eksempel gjennom innsamlingsordninger. Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen vurdere om det kan være aktuelt med slike ordninger innen flere sektorer, eller om det kan tenkes andre tiltak for å sikre større grad av produsentansvar for avfallet som genereres.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener det kan være hensiktsmessig at avfallssektoren får en mer sentral rolle i klimaarbeidet enn tidligere. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at Regjeringen gjennom St.meld. nr. 15 (2001-2002) legger opp til dette.

Disse medlemmer mener at det på sikt er et stort potensial i å vri strømmen av nedbrytbart avfall bort fra deponiene og over til gjenvinning, samtidig som det legges opp til i større grad å erstatte fossile brenslers med avfall i produksjon av energi.

Disse medlemmer viser til virkemiddelbruken som skisseres i tilleggsmeldingen og ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av forbud mot deponering av nedbrytbart avfall og andre virkemidler som en del av en helhetlig strategi for behandling av nedbrytbart avfall. Disse medlemmer er kjent med at EUs regelverk som er under utarbeidelse kan legge begrensninger på anvendelsen av dette avfallet og ber Regjeringen ta hensyn til dette i vurderingen.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i Statsbudsjettet for 2003 skal legge fram et forslag til omlegging av avgift på sluttbehandling av avfall som er tilpasset opplegget i klimapolitikken.

Disse medlemmer viser til at det er mange nedlagte deponier hvor det ikke er installert gassuttak eller andre tiltak som kan redusere utslippene av klimagasser fra disse. Disse medlemmer viser til at det er et potensial for å redusere utslippene av klimagasser fra disse anleggene og slutter seg til Regjeringens forslag om å innlemme nedlagte deponier i et felles gjennomføringssystem.

Komiteen viser til at sluttbehandlingsavgiften ble innført 1. januar 1999. Avgiftens hensikt er å prise miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall og stimulere til avfallsminimering.

Komiteen viser til at avgiften slik den er utformet i dag, er at alt avfall levert til deponi betales med 320 kroner pr. tonn, mens avfall levert til forbrenning betales en grunnavgift på 80 kroner, med en tilleggsgift etter energiutnyttelsesgrad oppad begrenset til 240 kroner. Komiteen viser videre til at Regjeringen i St.prp. nr. 1 (2001-2002) varslet at de vil komme tilbake til et konkret forslag til omlegging av sluttbehandlingsavgiften i statsbudsjettet for 2003.

Komiteen mener forbrenning med energigjenvinning kan være en gunstig sluttbehandling for deler av avfallet.

Komiteen ber Regjeringen vurdere hvordan disse hensynene på best mulig måte kan ivaretas i det varslede forslaget om endringer i sluttbehandlingsavgiften.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil peke på at det er viktig at sluttbehandlingsavgiften utformes slik at klimapolitiske mål nås samtidig med at ressursene blir best mulig utnyttet, jf. avfallshierarkiet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet mener sluttbehandlingsavgiften må ha som hovedformål å styre avfallet til materialgjenvinning og energiutnyttelse. Slik regelverket har blitt tolket av Toll- og avgiftsdirektoratet fører det til at avfall som ellers ville blitt gjenvunnet i dag går til deponi. Disse medlemmer mener videre det er urimelig at dagens praksis gjør at energigjenvinning i kommunale anlegg betaler sluttbehandlingsavgift, mens tilsvarende anlegg i industribedrifter er fritatt. På denne bakgrunn ber derfor disse medlemmer om at energianlegg som oppfyller EUs krav til utslipp og baserer seg på energigjenvinning av avfall, innvilges fritak for grunnavgiften og at tilleggsgiften trappes ned i takt med økende energigjenvinningsgrad.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det må være en målsetting at mengden avfall til sluttbehandling innen 2010 skal være om lag 25 pst. av generert utslippsmengde.

Disse medlemmer viser til at ifølge St.meld. nr. 54 (2000-2001) viser tallmateriale for kommunalt avfall en nedgang i avfallsmengdene på 7 pst. fra 1998-1999. Dette tyder på at effekten av de innførte virkemidlene har vært god.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det må være et mål at bare restavfall etter forutgående sortering til materialgjenvinning nyttes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er viktig at avfallspolitikken ikke resulterer i stor økning av transportbehovet, noe som kan bli en konsekvens dersom man satser på for store forbrenningsanlegg med tilsvarende stort omland avfallet skal transporteres inn fra.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at våtorganisk avfall har liten eller ingen energigevinst i tradisjonelle forbrenningsanlegg og bør i langt større grad behandles på annen måte, for eksempel i uträttningsanlegg med energiutnyttelse av den biogassen som dannes. Annet organisk avfall, som rent trevirke, kan gå inn i nye produkter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det flere steder i landet er deponier som er bygd og driver anlegg som utnytter metangassen fra deponiet, f.eks. til produksjon av elektrisk strøm og/eller til varmeanlegg. Disse medlemmer ber om at slike anlegg får en særskilt vurdering.

Disse medlemmer viser til at hjemmekompostering er et godt eksempel på at avfall går direkte tilbake til kretsløpet. Det bør også legges til rette for kompostering i større anlegg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen vil vurdere et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil be Regjeringen om å innføre et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å innføre et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall for å redusere utslippene av metan."

Energisektoren

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Regjeringen mener det er viktig å legge til rette for nye løsninger både når det gjelder produksjon og forbruk av energi. Et viktig tiltak for å endre sammensetningen av energiforbruket er å få til en konvertering av oppvarming med fossile energikilder til oppvarming med nye fornybare energikilder. Flertallet slutter seg derfor til at det må utarbeides en strategi for hvordan en slik konvertering kan foregå.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener denne strategien bør innarbeides i den varslede handlingsplanen for vannbåren varme.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Stortinget, og Regjeringen i Sem-erklæringen, har som målsetting at innen 2010 skal energi for minst 3 TWh komme fra vindkraftanlegg. Flertallet vil peke på at det er viktig å stimulere til utvikling av også andre fornybare og miljøvennlige energikilder som tidevann, bølgekraft, solenergi og bioenergi. Virkemidlene bør legges opp slik at kostnadseffektive løsninger for fornybar energi utvikles og kan tas i bruk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti slutter seg til Regjeringens mål om å redusere bruken av mineraloljer til oppvarming med 25 pst. i perioden 2008-2012 sammenlignet med 1996-2000. Disse medlemmer har merket

seg at Regjeringen vil vurdere å gjennom plan- og bygningsloven gi kommunene egnede virkemidler for å påvirke valg av energiløsning. Disse medlemmer viser også til at Enova er i ferd med å etablere en støtteordning for varmepumper i private husholdninger, og at målet om 4 TWh mer vannbåren varme ligger til grunn for Enovas virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å sikre lik konkurranse mellom energiformer. Disse medlemmer ønsker av den grunn ikke å støtte subsidiering av marginal og kostnadskrevende energiproduksjon. Det betyr selvsagt ikke at disse medlemmer er negativ til nyvinninger innen miljøvennlig energiproduksjon.

Disse medlemmer er oppmerksom på at en del av Regjeringens nasjonale tiltak som påvirker energibruk vil kreve økt kraftimport, da Norge i dag har kraftunderskudd. Kostnadskrevende nasjonale utslippsreduksjoner som kan være såkalt miljøvennlige sett i lys av ren vannkraft, vil i praksis medføre økte internasjonale utslipp da kraftbalansen opprettholdes av importert kullkraft.

For å fremskynde gasskraftverk med CO₂-håndtering mener komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, at det bør innføres en tidsbegrenset støtteordning for produksjon av slik gasskraft tilsvarende refusjon av hel el-avgift på 2002-nivå. Det forutsettes at ordningen kan gjennomføres innenfor rammen av EØS-avtalen. På det tidspunkt gasskraftverk med CO₂-håndtering realiseres, innføres samme vilkår for produsenter av nye fornybare energikilder (bioenergi, vindkraft, mv.).

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det for alle statlige nybygg over 1000 m² skal installeres energifleksibelt system (vann- eller luftbåren varme). Regjeringen bør gjennomgå byggeforskriftene med sikte på en vurdering av tilsvarende krav for andre utbyggere der hvor dette er hensiktsmessig. Regjeringen bes om at den, i den varslede handlingsplanen for vannbåren varme, vil vurdere hvordan ulike statlige virkemidler kan stimulere til omlegging av energibruken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil derfor foreslå:

"Det stilles krav om at det installeres vann- eller luftbåren oppvarming i alle nye næringsbygg med over 1000 m²."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at målsettinger og virkemidler må være mer offensive enn det Regjeringen legger opp til.

Disse medlemmer viser til forslaget i Dokument nr. 8:82 (2001-2002) fra Sørensen, Langeland og Ryan.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen:

1. Utarbeide en handlingsplan for trinnvis konvertering av oppvarming med fossile brenslere til oppvarming med nye fornybare energikilder. Handlingsplanen skal ta utgangspunkt i følgende målsetting: 30 pst. konvertering innen 2005, 50 pst. konvertering innen 2008 og 80 pst. konvertering innen 2012.
2. Fra 1. januar 2003 opprettes en midlertidig og lik støtteordning til nye fornybare energikilder tilsvarende halv el-avgift pr. 1. januar 2002. Ordningen skal på en effektiv måte gi fortgang i prosessen med å få i gang produksjon av ny fornybar energi i Norge, herunder å nå målet om 4 TWh varmeenergi innen 2010. Ordningen administreres av Enova. Forslag om utforming av ordningen tas med i statsbudsjettet for 2003.
3. Fra 1. januar 2003 innføres det en tilskuddsordning for bedrifter og husholdninger i småhus til kjøp av anlegg for vann- eller luftbåren oppvarming med nye fornybare energikilder inkludert varmepumper, som erstatter fossil oppvarming eller oppvarming ved hjelp av panelovner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at på grunn av utsiktene til bygging av gasskraftverk i Norge, kombinert med at Norges elektrisitetssystem er integrert med det europeiske, medfører også bruk av elektrisitet utslipp av CO₂. Dersom strømmen kommer fra et kullkraftverk er utslippet pr. tilført energienhet dobbelt så høyt som ved oljefyring, mens utslippene fra strøm produsert i gasskraftverk er like høye som ved oljefyring.

Disse medlemmer viser til at gjennom avgifter har myndighetene allerede klart å vri forbruket av fyringsolje over på andre energikilder. Den økonomiske lønnsomheten ved ytterligere kunstig vridning av forbruket er tvilsom. Det vil kreve store investeringer. Dersom resultatet er økt bruk av strøm, noe NPI har regnet ut, vil miljøeffekten bli negativ. I forhold til vannkraft er oljefyring forurensende, men med negativ kraftbalanse vil redusert oljefyring kreve import av bl.a. kullkraft.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at en svært viktig årsak til det høye elektrisitetsforbruket i Norge er at vi i langt større grad enn f.eks. Sverige og Danmark bruker strøm til oppvarming. Det bør derfor være et mål at behovet for oppvarming i større grad dekkes fra andre energikilder enn elektrisitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener et viktig element i dette arbeidet vil være tiltak rettet mot flerfamiliehus organisert som borettslag, der både de fysiske og organisatoriske forutsetninger er til stede for en slik reduksjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at såfremt elektrisiteten ikke har opprinnelsessertifisering, skal NORDEL elmix legges til grunn (100 g/kWh i 2001) for elektrisitetens klimaeffekt.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen understreker at CO₂-avgiften på mineralolje er et viktig virkemiddel i klimapolitikken. Sammenliknet med våre naboland Danmark og Sverige har Norge svært lave CO₂- og energiavgifter på mineralolje. Dette er hovedforklaringen på at for eksempel Sverige har tatt i bruk mye mer bioenergi og vannbåren varme enn det som er tilfellet i Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil også peke på at reduserte forbruksavgifter på elektrisitet har forverret konkurransesituasjonen til nye fornybare energikilder og vannbårne varmeløsninger. Fortsatt lave forbruksavgifter på elektrisitet vil kreve sterkere støtteordninger til nye fornybare energikilder, for at disse skal bli konkurransedyktige. Disse medlemmer vil peke på at forbruksavgiften på strøm i Norge er vesentlig lavere enn i våre nordiske naboland.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at bevilgningene til Enova må økes gradvis. Dette vil styrke Enovas handlingsrom i forhold til det økte ambisjonsnivået for omlegging av energiforbruket som denne meldingen legger opp til. Forutsigbare rammevilkår vil bidra til å gjøre langsiktige tiltak for el-sparing attraktive. Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen om å øke bevilgningene til Enova i statsbudsjettet for 2003.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at bevilgningene til Enova gradvis økes gjennom økt påslag i nettariffen. Påslaget i nettariffen må doubles i 2003 til 0,6 øre/kWh og øke til 2 øre fram til 2005."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet slutter seg til at det skal trekkes opp en helhetlig strategi for bruk av naturgass i Norge gjennom en stortingsmelding, men vil presisere at Klimameldingen må legge rammene for dette arbeidet. Videre er det også naturlig at Klimamel-

dingen danner utgangspunktet for den videre diskusjonen om gasskraftverk i Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil legge til grunn en virkemiddelbruk som sikrer at effekten av kvotesystemet ikke blir undergravet av statlig subsidiering av økte utslipp av klimagasser.

Komiteen slutter seg til at det skal trekkes opp en helhetlig strategi for bruk av naturgass i Norge, og viser til at Regjeringen har varslet en stortingsmelding om dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at gass de nærmeste årene vil bli tatt i bruk som energikilde i langt større grad enn i dag.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til Regjeringens mål om å etablere rammebetingelser som gjør det mulig å realisere gasskraftverk med CO₂-håndtering. Inntil det er etablert et system for omsettelige kvoter i tråd med Kyoto-avtalen, forutsetter dette flertallet at ytterligere konsesjons- og utslippstillatelser til gasskraftanlegg kun gis til gasskraftanlegg basert på CO₂-håndtering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at for de gasskraftanlegg som allerede har fått konsesjon og utslippstillatelse, samt til anlegget knyttet til Snøhvit-prosjektet, legger flertallet til grunn Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 122 (1999-2000) om at det ikke skal stilles strengere utslippskrav for klimagasser enn det som er vanlig for gasskraftprodusenter i andre EØS-land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til gassteknologiutvalgets utredning, og mener det er utopisk å forespeile mulighetene for bygging av kostnadseffektive gasskraftverk med CO₂-håndtering i dette tiåret.

Disse medlemmer mener Regjeringen må sikre at gasskraftverk i Norge får tilsvarende konkurransevilkår som ellers i Europa. Det har ingen miljømessig eller økonomisk hensikt at norsk gasskraft skal behandles strengere enn europeiske konkurrenter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig i konklusjonen om at epoken med store vannkraftutbygginger er over, men at det ligger et potensial i oppgradering, justering og modernisering av eksisterende vannkraftstruktur.

Komiteen ser derfor positivt på en gjennomgang av potensialet for økt produksjon ved effektivisering, og vil påpeke betydningen av at bruken av mikro- og minikraftverk må inngå i en helhetlig vurdering av de ulike vassdragene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at økt bruk av mikro- og minikraftverk bør skje innenfor rammen av hensynet til naturvern.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Stortinget ved flere anledninger har uttrykt støtte til økt bruk av mikro- og minikraftverk. I vassdrag som vernes mot tradisjonell kraftutbygging, må det likevel kunne tillates bygging av slike småkraftverk når disse ikke medfører vesentlige inngrep i naturen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at bygging av minikraftverk i vernede vassdrag i mange tilfeller kan være uheldig i forhold til de verdier vernet var ment å skulle sikre. Disse medlemmer ønsker derfor å signalisere en restriktiv holdning til slike tiltak, og ber Regjeringen vurdere en endring av vannressursloven for å ivareta dette forholdet.

Disse medlemmer viser til merknad fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre i Innst. S. nr. 263 (2000-2001) Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om vasskrafta og kraftbalansen:

"Disse medlemmer vil også understreke betydningen av at det etableres et pliktig grønt sertifikatmarked, slik Stortinget har bedt om en utredning av. Dette bør knyttes til arbeidet med det såkalte RES-direktivet og EUs øvrige arbeid med utforming av slike systemer. Dette vil bety mye for å skape et stabilt marked for nye fornybare energikilder."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til svar på spørsmål 11 i brev fra miljøvernministeren til komiteen, datert 21. mai 2002, hvor det fremgår at Regjeringen har startet utredningen av et system med et pliktig grønt sertifikatmarked tilsvarende det som er under utarbeidelse i EU, tilpasset norske og nordiske forhold.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil be Regjeringen sørge for at det innføres et pliktig grønt sertifikatmarked. Dette bør knyttes til EUs arbeid med dette.

Petroleumssektoren

Komiteen har merket seg at en gjennomføring av Kyotoprotokollen vil kunne føre til redusert verdi av norsk olje og tapte petroleumsinntekter som følge av en eventuell reduksjon i etterspørselen etter olje. Den framtidige utviklingen av olje- og gassmarkedet vil avhenge av flere faktorer, hvor gjennomføringen av Kyoto-avtalen er en, og teknologiutviklingen er en annen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, presiserer derfor nødvendigheten av en bred norsk satsing på utvikling av ny næringsvirksomhet, uavhengig av olje.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har liten tro på statlig styrt satsing på utvikling av ny norsk næringsvirksomhet. All erfaring viser at private aktører er best egnet til å skape ny virksomhet gjennom nyetableringer, teknologisk utvikling og innovasjon. Disse medlemmer understreker derfor behovet for å sikre gode, stabile og langsiktige rammebetingelser for norsk næringsliv blant annet gjennom lavere skatter og avgifter, mindre offentlig regulering, godt tilpasset arbeidsstyrke, og et effektivt kapitalmarked.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at elektrifisering av sokkelen vil være et viktig nasjonalt klimatiltak. Spesielt interessant er BPs prosjekt i den sørlige delen av Nordsjøen. Flertallet ser derfor positivt på Regjeringens ønske om å vurdere muligheten for å bidra til å realisere dette prosjektet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Gassmeldingen om å vurdere tiltak for sterkere grad av elektrifisering av sokkelen."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig at arbeidet med elektrifisering kommer i gang raskt. Disse medlemmer viser til at British Petroleum sitt prosjekt i den sørlige delen av Nordsjøen kan redusere utslippene med om lag 700 000 tonn CO₂-ekvivalenter. I tillegg kan elektrifisering kombinert med gasskraftverk med CO₂-håndtering, for eksempel for å elektrifisere Troll/Oseberg-Tampenområdet, redusere utslippene med om lag 3 millioner tonn. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å starte arbeidet med å elektrifisere sokkelen. Innen 2008 skal det gjennomføres elektrifisering på sokkelen kombinert med gass-

kraftverk med CO₂-håndtering. Disse prosjektene bør redusere CO₂-utslippene på sokkelen med om lag 3 millioner tonn CO₂."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiler seg tvilende til at det globalt sett er et konstruktivt miljøtiltak å elektrifisere plattformen på sokkelen. Slike prosjekt er kostnadskreven og påvirker den allerede negative kraftbalansen i Norge. Symbolverdien kan være stor, men miljøeffekten er minimal.

Disse medlemmer er kjent med at gasskraftverkene på sokkelen har betydelig lavere utnyttelsesgrad enn tilsvarende kraftverk på land. Samtidig er Regjeringen negativ til å bygge konvensjonelle gasskraftverk på land. Med negativ kraftbalanse i dag vil Regjeringens forslag medføre økt import av bl.a. kullkraft.

Industriektoren

Komiteen har merket seg at utslippene av klimagasser fra industriektoren utgjør om lag 32 pst. av de samlede utslippene. Av disse er i dag 85 pst. unntatt fra CO₂-avgift eller andre klimarelaterte avgifter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at en av de viktigste utfordringene for Norge er å omforme eksisterende industri i en mer miljøvennlig retning.

Komiteen viser til at det er et stort potensial for energigjenvinning. Dette kan skje gjennom produksjon av energi, fjernvarme, eller i en kombinasjon av disse. Komiteen mener at energiressursene bør bli utnyttet som et fortrinn for norsk industri, og kan gi bedriftene et bedre fundament for fremtiden. Det bør derfor arbeides for mer gjenvinning av energi i industrien. Et første mål kan være at potensialet for slik gjenvinning fra industrien kartlegges.

Komiteen mener Regjeringen snarest bør sette i gang arbeidet med en samlet plan for energigjenvinning basert på kartlegging av de muligheter som er til stede for å kunne utnytte gjenvunnet energi når industrien, andre aktører og myndigheter inngår i et forpliktende samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet mener eventuelle diskriminerende regler eller avgifter, eller andre forhold som hindrer eller reduserer økt gjenvinning, bør søkes endret.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag i tråd med Dokument nr. 8:27 (2001-2002):

"Stortinget ber Regjeringen om

- at det utarbeides en samlet plan for energigjenvinning i bransjen basert på kartlegging av de muligheter som er til stede for å kunne utnytte gjenvun-

- net energi når industrien, andre aktører og myndigheter inngår i et forpliktende samarbeid,
- at det opprettes avtaler med bedriftene om energigjenvinning basert på medvirkning og samarbeid med myndighetene,
- at det innføres et langsiktig avgiftsfritak for gjenvunnet energi,
- at arbeidet med dette kommer i gang umiddelbart."

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er positive til at det innføres avgifter på de sterke drivhusgassene HFK og PFK som et incentiv til utfasing og substitusjon av disse gassene. Flertallet ber likevel Regjeringen om å opprettholde de etablerte innsamlings- og informasjonsorganene og vurdere en refusjonsordning for HFK og PFK som leveres inn til mottak - og på denne måten tilbakeføre avgiften til disse selskapene som kompensasjon for innsamlingsarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viser til at kulde og varmepumpebransjen selv ønsker å bruke en frivillig bransjeavtale for å tilfredsstille kravene til reduserte klimautslipp. Bransjen påpeker at de allerede har et gebyr- og pantesystem for HFK/PFK gjennom "Stiftelsen ReturGass". En CO₂-avgift på HFK og PFK vil undergrave bransjens etablerte gebyr- og pantesystem samt de øvrige utslippsreducerende tiltak som bransjen allerede har satt i gang. Disse medlemmer viser til at innføring av en slik avgift i Norge vil påføre norske bedrifter økte kostnader i forhold til bedrifter i andre land, som ikke er pålagt en tilsvarende avgift.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, anbefaler at tilsvarende utfasingsmål i utgangspunktet settes for bruk av SF₆, som tillegg til avtalen om innsamling. Flertallet finner det for øvrig riktig og positivt at Regjeringen har inngått en avtale med importører, produsenter og brukere av elektroniske produkter om reduserte utslipp av SF₆.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at dette er et riktig virkemiddel fordi det her er snakk om fysiske produkter som det er mulig å samle inn og håndtere på en forsvarlig måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det er en mindre treffsikker ordning for å nå målet om å redusere klimagassutslippene fra kulde- og varmepumpebransjen.

Med bakgrunn i dette vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet be Regjeringen om å følge opp det arbeidet

som er nedlagt frem til i dag, og går videre med en avtaleløsning som omfatter HFK og PFK slik denne er fremforhandlet mellom SFT og en samlet kuldebransje.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at i tråd med målet om utfasing og substitusjon av HFK, PFK og SF₆, bør 1. januar 2006 settes som siste dag disse gassene kan tillates importert, brukt og solgt i nye anlegg. Utfasingen kan administreres av de eksisterende organene.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"I tråd med målet om utfasing og substitusjon av HFK og PFK settes 1. januar 2006 som siste dag disse gassene kan tillates importert, brukt og solgt i nye anlegg. Utfasingen kan administreres av de eksisterende organene. Tilsvarende utfasingsmål settes også for bruk av SF₆, som tillegg til avtalen om innsamling."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at næringene som i første rekke dekkes av Kyotoprotokollen er en stor del av metallindustrien (primæraluminium, magnesium og ferrolegeringer), deler av kjemisk råvareindustri (karbider, gjødsel og petrokjemi), oljeraffinering, produksjon av sement, kalk og leca, fiskemelindustrien og en betydelig del av treforedlingsindustrien. I disse næringene må det gjennomføres betydelige miljønnovasjoner. Siden mange av næringene er typiske distriktsnæringer, vil slike endringer være svært viktige i en regional- og distriktpolitisk sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at tiltakene i norsk klimapolitikk i stor grad er hentet fra Kyotoprotokollen, og dessverre ble kraftig innsnevret av Regjeringen ved at tiltakene i stor grad kun gjennomføres nasjonalt inntil Kyotoprotokollen trer i kraft. Løfter om kostnadseffektivitet blir tomme ord når man velger tidlig oppstart av kvotehandel og høy fokus på nasjonale tiltak. På grunn av Regjeringens ønsker om symboleffekt overfor utlandet vil norsk næringsliv lide.

Regjeringen vil at en vesentlig del av Norges pålagte utslippsreduksjoner skal komme gjennom nasjonale tiltak.

Disse medlemmer mener at det er direkte motstridende mot tanken bak kvotesystemet at Norge skal begrense våre egne muligheter for bruk av kostnadseffektiv kvotehandel og miljøinvesteringer i utlandet. De fleste Kyoto-virkemidlene er avhengig av et internasjonalt system dersom de skal ha noen effekt uten å ødelegge nasjonal industri. Regjeringen hindrer bevisst norsk industri i å kunne utnytte de internasjonale muligheter som finnes. Det er innlysende at det er langt billigere å redusere utslippene fra gammeldagse kullkraftverk i sentral-Europa enn ved moderne og allerede ganske rene fabrikker i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for eksempel til situasjonen ved Odda Smelteverk, der man ved å ta i bruk ny teknologi kan bruke dagens CO₂-utslipp i produksjonen av et nytt produkt. Dette har årlig redusert CO₂-utslippene med inntil 200 000 tonn i forhold til utslippene i 1990. Disse medlemmer mener Odda Smelteverk er et eksempel på hvordan denne type industri kan ta i bruk ny teknologi og hvordan denne industrien er i utvikling og er i stand til å utvikle seg dersom myndighetene legger forholdene til rette for det. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen må bidra til å finne en løsning sammen med Odda Smelteverk, slik at prosjektet kan gjennomføres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen varsler at bl.a. prosessindustrien vil få kvoteplikt fra 2005. Denne næringen er sterkt konkurranseutsatt, men har tidligere vært unntatt fra klimavirkemidler.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til at også denne næringen blir underlagt klimavirkemidler.

Komiteen peker imidlertid på faren ved at virkemidler som medfører kraftig økning i næringens kostnader kan medføre at den enten legger ned i Norge og etablerer seg i land med mindre miljøkrav enn i Norge, eller blir utkonkurrert av bedrifter i disse landene. Slik utflytting gir både tapte verdiskaping i Norge, og er negativt for miljøet ved at produksjon flyttes fra Norge til land med lavere miljøstandard. Komiteen understreker derfor at hensynet til prosessindustriens konkurranse på det globale markedet, samt resultater for de samlede globale klimagassutslipp, tillegges stor vekt ved utformingen av klimavirkemidlene.

Videre viser komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti til at Regjeringen varsler at klimakostnadene for de kvotepliktige før 2008 ikke blir så høye at de medfører nedleggelse av virksomhet som vil være levedyktig i Kyotoprotokollens forpliktelsesperiode 2008-2012.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til sine forslag om en alternativ løsning for industrien og et karbonfond.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er lite realistisk å tro at departementet klarer å finne et balansepunkt hvor kvoteprisene i et nasjonalt kvotesystem er høye nok til å "straffe", men små nok til ikke å medføre en belastning som fører til utflytting av bedriftene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at næringsmiddelindustrien i forkant av forrige EU-avstemning fikk 1 mrd. kroner for å omstille seg til endrede konkurranseforhold. Pengene gikk til fritt definerte utviklingstiltak (kvalitetshevinger, produktutviklinger, bedre prosesser osv.), og var i stor grad vellykket ut ifra de målsettinger som programmet hadde. På samme måte ser disse medlemmer behovet for å etablere finansiell fødsels- og utviklingshjelp for innovasjons-, forsknings- og utviklingsprosjekter i norsk næringsliv som i spesiell grad påvirkes av Kyotoprotokollen. Disse medlemmer foreslår derfor et Kyoto-program for utvikling og utplassering av miljøteknologi. Programmet skal finansieres i et likeverdig spleiselag mellom statlige midler og kapital fra bedriftene. Et viktig element i programmet er at det også kan brukes til investeringer til energieffektivisering selv om dette ikke gir direkte reduksjoner av CO₂. Disse medlemmer foreslår statlig satsing på dette programmet i en periode fra 2003 og ut den tidlige kvoteperioden, med 100 mill. kroner hvert år. Disse medlemmer foreslår videre at inntektene fra overtredelsesgebyret øremerkes til programmet.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide rammene og iverksette et innovasjons-, forsknings- og utviklingsprogram som har til hensikt å stimulere til Kyoto-relaterte miljøinnovasjoner i norsk næringsliv."

Transportsektoren

Komiteen viser til partienes respektive merknader til St.meld. nr. 23 (2001-2002) Om byer og tettsteder mv., jf. Innst. S. nr. 246 (2001-2002), og til merknader til St.meld. nr. 26 (2001-2002) kollektivmeldingen, jf. Innst. S. nr. 228 (2001-2002).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil vise til at samferdselssektoren bidrar totalt med 24 pst. av klimagassutslippene i Norge, hvorav veitrafikken står for 18 pst. Utslippene fra sektoren har i perioden 1990-2000 hatt en årlig vekst på 1,7 pst. Siden 2000 har CO₂-utslippene fra veitrafikken ifølge SSB økt med 6 pst., og økningen skyldes at folk kjører mer bil enn noen gang tidligere.

Flertallet har som målsetting på kort sikt at trafikkveksten dempes, og på lengre sikt et mål om bærekraftig mobilitet.

Flertallet støtter den offensive målsettingen om en samferdsels- og avgiftspolitik som effektivt bidrar til å redusere klimagassutslippene fra sektoren.

Flertallet merker seg Regjeringens målsetting om at statsforvaltningen skal legge betydelig vekt på miljøegenskaper ved innkjøp av transporttjenester.

Flertallet mener det bør iverksettes et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff for å øke volumet i Norge. Det vises til at det i EU er lagt frem et

direktivforslag som krever at landene innen 31. desember 2005 sørger for at minimum 2 pst. av all bensin og diesel som selges til transportformål er biodrivstoff. Et introduksjonsprogram vil også være en forberedelse til en mulig norsk oppfølging av et slikt direktiv.

Flertallet vil ellers påpeke behovet for en mer generell omlegging av avgiftene, slik at de stimulerer til kjøp av mer drivstoffeffektive kjøretøyer, samt legge opp til mest mulig miljøvennlig transport, der hvor det er mulig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å iverksette et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke at et langsiktig mål for statsforvaltningen er at kjøretøyer må være 0-utslippsbiler.

Disse medlemmer har merket seg at EU-kommisjonen har lagt fram et forslag til direktiv som skal fremme bruk av biodrivstoff i transportsektoren. I brev til komiteen 3. april 2002 fra miljøvernministeren heter det:

"Ved en antatt bioandel på opp til 5,75 prosent drivstoff for veitransport i Norge, vil de totale norske CO₂-utslippene kunne reduseres med ca. 1,3 prosent. (...) Vi bør ha en åpning for å satse på denne typen nisjeprodukter i Norge som på sikt kan bidra til å redusere klimagassutslippene, tilsvarende den norske satsingen på elbiler."

På denne bakgrunn vil disse medlemmer vise til forslag fremmet i Dokument nr. 8:56 (2001-2002) fra Sørensen, Ryan og Langeland, og be Regjeringen om å iverksette et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at hydrogen som drivstoff allerede er en realitet. For å innføre hydrogen som drivstoff i større skala og for privatbilister er det avgjørende at en infrastruktur er på plass. Disse medlemmer mener derfor det må bygges ut et nettverk av små fyllestasjoner. Disse medlemmer viser til Bellonas beregninger som konkluderer med at 65 fyllestasjoner vil være tilstrekkelig til et omfattende nettverk. Utbyggingen av dette finansieres gjennom et hydrogenfond.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et hydrogenfond som skal brukes til å styrke hydrogen som alternativt drivstoff. Innen 2008 skal det være etablert et nettverk av minst 65 fyllestasjoner."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ser positivt på at den amerikanske delstaten California har gått foran med et viktig klimapolitisk tiltak i transportsektoren. Disse medlemmer ønsker å følge opp dette tiltaket, og vil etter modell fra California be Regjeringen om å gi bilimportører og bilforhandlere pålegg om at minst 10 pst. av deres biler/båter skal gå på drivstoff som ikke forurenser fra 2005 og 15 pst. fra 2010.

Disse medlemmer vil ellers påpeke behovet for en mer generell omlegging av drivstoffavgiftene, slik at de stimulerer til kjøp av mer drivstoffeffektive kjøretøyer og redusert bilbruk. En slik omlegging må også omfatte godstransport, slik at tog og båt får prioritet framfor lastebil. En tilsvarende strategi for reduksjon i innenlandsk flytrafikk med overgang til tog på mellomdistanse må utarbeides.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter Regjeringens målsetting om å legge til rette for økt bruk av sykkel og gange som alternativt transportmiddel, og framholder at dette best kan skje gjennom et sammenhengende sykkelveinett i alle store byer.

Flertallet viser videre til at internasjonal skipsfart ikke er omfattet av Kyotoavtalen. Skipsfarten står for i underkant av 2 pst. av de samlede menneskeskapte utslipp av klimagasser, og det kan derfor være et betydelig potensial for reduserte klimagassutslipp gjennom tiltak innen denne næringen. Disse medlemmer viser til at rederinæringen selv har tatt initiativ til en ordning med handel med utslippskreditter hvor rederiene kan selge karbonkreditter ved å gjennomføre utslippsreduserende tiltak på skip, utover det som er en forutsatt norm. Disse medlemmer ber Regjeringen ha en dialog med rederinæringen for å vurdere slike, og eventuelt andre tiltak i tråd med Kyotoavtalen, som kan redusere utslipp av klimagasser fra internasjonal skipsfart.

Fiskerisektoren

Komiteen viser til St.meld. nr. 54 (2000-2001) hvor det heter at Regjeringen ved fastlegging av reguleringer og andre rammevilkår legger til rette for redusert energibruk i fiskerisektoren, og slutter seg til dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil peke på at fiskeflåten i dag er preget av stadig større enheter, og at uttaket er preget av kappfiske og overfiske. Det er derfor nødvendig, i en samlet klima-, distrikts- og næringspolitikk, å legge om fra havfiske til et kystnært fiske i samsvar med tilrådingene fra FN's miljøkonferanse i Rio i 1992. Ved å satse på et kystnært fiske, vil en både kunne oppnå en økologisk forsvarlig forvaltning av fiskebestandene, samt bidra til å nå klimapolitiske målsettinger.

Landbrukssektoren

Komiteen viser til at landbruket i dag sysselsetter rundt 70 000 personer, hvor jordbrukssektoren står for om lag 9 pst. av de totale norske klimagassutslippene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortingets mål om en økologisk andel av landbruket på 10 pst. fortsatt er langt unna, og i dag ligger på i underkant av 3 pst. Disse medlemmer vil be Regjeringen vurdere landbrukstiltak i form av mer økologisering og en mer miljøvennlig utvikling i forbindelse med det videre arbeidet for å redusere utslippene av klimagasser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter målsettingen i St.meld. nr. 54 (2000-2001) om å forhindre frigjøring av klimagasser fra store karbonlagre i myr.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil nysgjerrig følge med arbeidet om å forhindre frigjøring av såkalte klimagasser fra store karbonlagre i myr. Disse medlemmer antar at de øvrige partier på Stortinget er bevisst på at slikt arbeid kan medføre inngrep i verneområder, og viser til den strenge praksis som departementet har lagt til grunn i tolkning av forskriftene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil vise til at det arbeidet som gjøres med miljøplaner for hvert enkelt gardsbruk, er viktig for å redusere utslipp av klimagasser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil videre peke på at hovedårsaken til klimaproblemet er at en økende del av vårt forbruk baseres på bruk av fossilt brensel. Ved å vri noe av forbruket over til bruk av fornybare ressurser, vil en del av utslippene av CO₂ kunne reduseres. Økt satsing på bioenergi er derfor viktig.

Disse medlemmer viser til at økt bruk av trematerialer har den samme effekt som bruk av bioenergi. Tre som materiale konkurrerer med energikrevende produkter som stål, aluminium, betong og gips. Bruk av trevirke i stedet for slike materialer gir dermed redusert CO₂-utslipp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg faglige vurderinger som konkluderer med at skogen i Norge årlig binder 14-17 millioner tonn CO₂. Dette er et resultat av tidligere generasjoners investeringer i skogkultur og den måten skogeierne forvalter skogen sin på i dag. Opptaket av CO₂ i skog om 20-100 år vil på samme måte være avhengig av den skogkulturrinnsats som skjer - eller ikke skjer - i dag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil understreke at tiltak som stimulerer til økt skogkulturaktivitet og økt bruk av trevirke må ses på som en viktig del av Norges langsiktige klimapolitikk. Det er derfor nødvendig å styrke de virkemidler Landbruksdepartementet disponerer for å stimulere til aktiv utnyttelse av skogressursene på kort og lang sikt.

Dette medlem mener at mulighetene for å integrere skogens opptak av CO₂ i kvotesystemet må holdes åpne. Forutsetningen må imidlertid være at et kvotesystem knyttet til opptak av CO₂ stimulerer til aktiv gjennomføring av skogkulturtiltak i dag, og at opptaket av CO₂ kommer i tillegg til de utslippsreduksjoner Norge har forpliktet seg til å gjennomføre.

Kommunenes og fylkeskommunenes rolle i klimaarbeidet

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at kommunene har en avgjørende rolle å spille i arbeidet for å begrense energiforbruket og få ned utslippene av klimagasser. De er selv betydelige energiforbrukere. Internasjonale studier antyder at aktiviteter som lokale myndigheter kan påvirke, genererer om lag 40 pst. av de nasjonale utslippene av klimagasser. Kommunene rår gjennom sine planverktøy over noen av de viktigste virkemidlene til å påvirke både stasjonært og mobilt energiforbruk. Gjennom frivillig samarbeid med lokalt næringsliv og innbyggere, bl.a. innenfor rammen av Lokal Agenda 21, har de egne muligheter til å redusere energiforbruket, for derigjennom å redusere utslippene av klimagasser. I St.meld. nr. 54 (2000-2001) heter det at Regjeringen vil:

- stimulere fylkeskommuner og kommuner til å utarbeide klimaplaner og igangsette prosjekter,
- styrke samordningen mellom miljø-, energi- og transportpolitikken, og synliggjøre hvordan kommunene kan delta i den nasjonale dugnaden for reduserte klimagassutslipp og videreføre arbeidet knyttet til Lokal Agenda 21,
- satse på tilskudd til klimaplaner i kommuner og fylkeskommuner og lokale klimatiltak.

Flertallet støtter dette, men vil påpeke behovet for å gi kommunene et bedre virkemiddelapparat, blant annet gjennom å utvikle bedre indikatorer for energiforbruk i kommunene.

Formålet med å innføre bedre indikatorer er å gjøre det mulig for kommunene å tenke mer langsiktig i forhold til energiplanleggingen som et virkemiddel for å redusere utslipp av klimagasser. Et forbedret datamateriale og bedre rapporteringsrutiner og -muligheter vil være i kommunenes egen interesse, fordi det vil gjøre det enklere for kommunene selv å spare energi. I tillegg til et bedre miljø lokalt, gir dette også muligheter for en økonomisk gevinst for kommunene (jf. eksempelet fra Stavanger). Potensielt vil derfor kommune-

sektoren være en viktig bidragsyter til at Norge som nasjon klarer å oppfylle kravene i Kyotoprotokollen.

Flertallet vil videre understreke betydningen av at et folkelig engasjement er helt nødvendig dersom man skal få gjennomslag for en effektiv klimapolitikk. Kommunesektoren har gjennom arbeidet med LA 21 vist seg som en viktig aktør for å skape lokalt engasjement og samarbeid på tvers av sektorer.

Flertallet vil peke på at Kommunenes Sentralforbund på komiteens åpne høring selv tok initiativ til en dialog om et forpliktende samarbeid med staten om å sette et særlig fokus på klimagassreduksjoner. Flertallet støtter dette initiativet og regner med at Regjeringen vil redegjøre for et slikt samarbeid med kommunene bl.a. i forbindelse med de årlige budsjettene.

Flertallet viser til Dokument nr. 8:101 (2001-2002) fra Vaggen Malvik, Bjørklund og Jakobsen om bedre indikatorer for energibruk i kommunene og til Innst. S. nr. 245 (2001-2002).

I brev til komiteen av 23. mai 2002 fra Miljøverndepartementet heter det at:

"Det er viktig med et godt samspill mellom nettselskaper, fjernvarmeselskaper og kommuner for å ivareta en god planlegging både lokalt og nasjonalt. Regjeringen vil arbeide videre med å legge til rette juridiske forhold slik at kommunenes muligheter til å påvirke blir klarere. Regjeringen ser på opplæring som et viktig element for at kommunene skal kunne ta mer styring på lokale energivalg. Arbeidet med å forbedre den nasjonale statistikken er også et element i dette."

Videre påpeker departementet at

"Dagens statistikk på kommunalt nivå for utslipp til luft er mangelfull. Kommunefordelte tall for utslipp til luft finnes, men de utarbeides på en slik måte at de ikke nødvendigvis fanger opp effekten av lokale tiltak som gjennomføres. (...) En bedre oversikt over klimagassutslipp er nødvendig for å kunne utarbeide kommunale strategier og prioritere tiltak. I det videre arbeidet vil også muligheten for å benytte KOSTRA bli nærmere vurdert."

Klimatilpasning av lovverket

Komiteen viser til St.meld. nr. 42 (2000-2001) om Biologisk mangfold, og til de respektive partiers merknader og forslag i behandlingen av denne, jf. Innst. S. nr. 206 (2001-2002).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at reduksjoner i klimagassutslipp fra store punktutslipp ikke i seg selv er tilstrekkelig til å endre på trenden i forhold til økning i utslipp. I tillegg må vi få bukt med den underliggende tendensen til at vi får stadig mer utslipp fra mange små, spredte kilder.

Disse medlemmer mener at den pågående revideringen av plan- og bygningsloven må bidra til at loven skal bli et effektivt verktøy kommunene kan bruke for å oppnå lokale reduksjoner av klimagassutslipp.

Disse medlemmer mener det er et overordnet mål at loven skal bidra til bærekraftig utvikling, noe som på energisiden innebærer behov for presiseringer både i forhold til produksjon, distribusjon og sluttbruk. Plan- og bygningsloven må bli en overbyggende lov for energiplanlegging lokalt, hvor det er mulig å se transport, arealbruk og forsyning og behov for stasjonær energi i sammenheng. Eksempelvis må det gis hjemmel for at byggeforskriftene endres slik at pålegg om bruk av ny fornybar energi til oppvarming gjelder alle statlige bygg.

Disse medlemmer vil be Planlovutvalget se nærmere på hvordan en styrking av plan- og bygningsloven (PBL) kan bidra til å få ned utslipp av klimagasser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er Regjeringens oppgave å påse at eksisterende lover og forskrifter er i tråd med nasjonale klimamålsettinger, og å komme tilbake til Stortinget med forslag til de endringer som er nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil fremheve at en stor del av norsk miljølovgivning er spredd i svært mange forskjellige lover. Disse medlemmer mener at en slik fragmentarisk lovstruktur kan føre til at miljølovgivningen blir uoversiktlig for bedrifter og offentlig virksomhet. Disse medlemmer vil også peke på at miljøforvaltningen særlig må ses på som et hele. En samlet miljølovgivning kan være et virkemiddel i så henseende. Disse medlemmer mener en samlet miljølovgivning vil kunne klare ansvarsforhold, og dermed også effektiviteten i miljøforvaltningen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ønsker at Regjeringen går igjennom eksisterende lover og forskrifter, med tanke på tilpasning i forhold til de nasjonale klimapolitiske målsettingene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen starte arbeidet med å gjennomgå eksisterende lover og forskrifter med tanke på tilpasning i forhold til de nasjonale klimapolitiske målsettingene."

Forskning og tilpasningsstrategier

Komiteen viser til Innst. S. nr. 110 (1999-2000), der en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité sluttet seg til at forskning i skjæringsfeltet mellom miljø og energi var ett av fire prioriterte satsningsområder i forskningen.

Komiteen viser til at en samlet komité understreket i Innst. S. nr. 110 (1999-2000) betydningen av flerfaglig og tverrfaglig forskning, og at den innsikt og tilnærming som de humanistiske fagene og sam-

funnsfagene representerer, skulle gis en plass innefor satsningsområdene. Det ble gjort følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at tverrfaglige perspektiver blir integrert i forskning også på de fire satsningsområdene."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener klimaforskning er et sentralt tema innenfor dette forskningsfeltet, og må prioriteres høyt.

Flertallet viser videre til prinsippene og prioriteringene som ble presentert i rapporten "Klimaforskningen i Norge - Rapport fra Samarbeidsutvalg for klimaforskning 2000".

Flertallet viser til at problemstillingene innen klimaforskningen er så komplekse at en kun kan finne løsninger gjennom samarbeid over disiplinensene. Det ligger en klar utfordring til Forskningsrådet i å samordne ulike forskningsprogrammer slik at tverrfaglig forskning på klimaproblemet stimuleres. Det bør legges vekt på å skape bedre mekanismer for god informasjonsflyt og samarbeid på tvers av program- og områdegrensene. Videre må det gis høy prioritet til arbeid med utvikling av egnede mekanismer for vurdering av tverrfaglige prosjektforslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at satsingen på klimaforskning bør avspeile problemets globale preg, og unngå et for ensidig nasjonalt fokus. Ettersom fattige utviklingsland er spesielt sårbare for klimaendringer, bør forskning omkring fysiske, biologiske, sosiale og økonomiske konsekvenser av klimaendringer i utviklingsland prioriteres, ved siden av forskning omkring konsekvenser i Norge og våre nærområder. Samfunnsvitenskapelig forskning rundt muligheter for å redusere utslipp av klimagasser bør også ha et internasjonalt tilsnitt, og omfatte forskning som gir grunnlag for å vurdere den faktiske virkningen av Kyotoprotokollens såkalte fleksible mekanismer, og grunnlaget for å etablere nye avtaler med strengere forpliktelser og bredere deltakelse i tiden etter 2012.

Disse medlemmer viser til at det er store forskjeller mellom ulike energikilder og -teknologier når det gjelder i hvilken grad de teknologiske løsningene vi forsker på i Norge også vil kunne anvendes i andre land.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke viktigheten av at også den teknologiske forskningen har et globalt perspektiv når man skal prioritere mellom utvikling av ulike teknologier. Det vises her spesielt til viktigheten av småskaleteknologier i u-land med lavt utviklet infrastruktur.

Flertallet vil peke på betydningen av samfunnsdebatt omkring klimaspørsmål, og informasjon om og formidling av resultatene fra klimaforskningen.

Flertallet vil understreke at forskningsinstituttet CICERO - Senter for klimaforskning, i tråd med St.meld. nr. 54 (2000-2001) og St.prp. nr. 1 (2001-2002), har en spesiell nasjonal oppgave for informasjon og formidling av klimaforskning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er av interesse å få mer kunnskap om konsekvensene rundt en mulig global oppvarming. Disse medlemmer mener det ikke nødvendigvis er sikkert at en klimaendring totalt sett må være negativt for kloden. Før man får sikrere beslutningsgrunnlag for positive og negative konsekvenser ved eventuelt høyere temperaturer bør det unngås slike forhastede tiltak som denne meldingen medfører. I tillegg ønsker disse medlemmer å understreke at det utfra rent kostnadmessige vurderinger kan være langt større nytte og realisme ved å tilpasse oss en eventuell endring i klimaet fremfor å forhindre en oppvarming. Spesielt med tanke på den store usikkerheten som ligger i årsakene til klimaendringer og omfanget av tiltak som kreves. Disse medlemmer mener derfor det er viktig med mer nøytral forskning omkring eventuelle årsaker samt fysiske, biologiske, sosiale og økonomiske konsekvenser av en eventuell klimaendring.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til forhandlinger om ytterligere reduksjoner av utslipp av drivhusgasser i tiden etter Kyoto-perioden (2008-2012), på første partsmøte etter at protokollen trer i kraft.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen:

1. Utarbeide en handlingsplan for trinnvis konvertering av oppvarming med fossile brenslers til oppvarming med nye fornybare energikilder. Handlingsplanen skal ta utgangspunkt i følgende målsetting: 30 pst. konvertering innen 2005, 50 pst. konvertering innen 2008 og 80 pst. konvertering innen 2012.
2. Fra 1. januar 2003 opprettes en midlertidig og lik støtteordning til nye fornybare energikilder tilsvarende halv el-avgift pr. 1. januar 2002. Ordningen skal på en effektiv måte gi fortgang i prosessen med å få i gang produksjon av ny fornybar energi i Norge, herunder å nå målet om 4 TWh varmeenergi innen 2010. Ordningen administreres av Enova. Forslaget om utforming av ordningen tas med i statsbudsjettet for 2003.
3. Fra 1. januar 2003 innføres det en tilskuddsordning for bedrifter og husholdninger i småhus til kjøp av anlegg for vann- eller luftbåren oppvarming med

nye fornybare energikilder, inkludert varmepumper som erstatter fossil oppvarming eller oppvarming ved hjelp av panelovner.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen legge forurensningsloven til grunn for utslipp av klimagasser fram til 2008, og ber Regjeringen komme tilbake til dette i en odels-tingsproposisjon.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen etablere et hydrogenfond som skal brukes til å styrke hydrogen som alternativt drivstoff. Innen 2008 skal det være etablert et nettverk av minst 65 fyllestasjoner.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet:

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen om

- at det utarbeides en samlet plan for energigjenvinning i bransjen basert på kartlegging av de muligheter som er til stede for å kunne utnytte gjenvunnet energi når industrien, andre aktører og myndigheter inngår i et forpliktende samarbeid,
- at det opprettes avtaler med bedriftene om energigjenvinning basert på medvirkning og samarbeid med myndighetene,
- at det innføres et langsiktig avgiftsfritak for gjenvunnet energi,
- at arbeidet med dette kommer i gang umiddelbart.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et konkret forslag om kvalitetskrav til prosjekter og kvoter som oppnås gjennom felles gjennomføring og den grønne utviklingsmekanismen.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et forslag om opprettelse av et Nasjonalt karbonfond som skal ha som formål å utvikle og etablere ny miljøvennlig teknologi der alle virksomheter kan delta.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen om å iverksette et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff.

Forslag 9

Det åpnes ikke for at norske aktører kan benytte tiltak innenfor Den grønne utviklingsmekanismen (CDM) før 2008.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen tildele prosessindustrien en samlet gratiskvote på 70 pst. i forhold til 1990-nivå og inngå en avtale med industrien om reduksjon på 30 pst. av klimagassutslippene i forhold til 1990, til 11,8 millioner tonn innen utgangen av 2007.

Forslag 11

Det stilles krav om at det installeres vann- eller luftbåren oppvarming i alle nye næringsbygg med over 1 000 m².

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen om å starte arbeidet med å elektrifisere sokkelen. Innen 2008 skal det gjennomføres elektrifisering på sokkelen kombinert med gasskraftverk med CO₂-håndtering. Disse prosjektene bør redusere CO₂-utslippene på sokkelen med om lag 3 millioner tonn CO₂.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre tiltakene i klimameldingen.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen om at industrien får bruke Kyoto-mekanismene fullt ut når og dersom Kyoto-avtalen er på plass internasjonalt.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen utrede de samfunnsøkonomiske kostnader ved implementering av Kyoto-avtalen.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre et nasjonalt kvotesystem.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen avvente med innføring av kvotesystem til det er et bredt internasjonalt kvotesystem på plass.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen om å innføre et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall for å redusere utslippene av metan.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen sørge for at bevilningene til Enova gradvis økes gjennom økt påslag i nett-tariffen. Påslaget i nett-tariffen må dobles i 2003 til 0,6 øre/kWh og øke til 2 øre fram til 2005.

Forslag 20

I tråd med målet om utfasing og substitusjon av HFK og PFK settes 1. januar 2006 som siste dag disse gasene kan tillates importert, brukt og solgt i nye anlegg. Utfasingen kan administreres av de eksisterende organene. Tilsvarende utfasingsmål settes også for bruk av SF₆, som tillegg til avtalen om innsamling.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide rammene og iverksette et innovasjons-, forsknings- og utviklingsprogram som har til hensikt å stimulere til Kyoto-relaterte miljøinnovasjoner i norsk næringsliv.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen starte arbeidet med å gjennomgå eksisterende lover og forskrifter med tanke på tilpasning i forhold til de nasjonale klimapolitiske målsetningene.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingene og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget ber Regjeringen utvikle detaljene i det tidlige kvotesystem i nær dialog med industrien for å sikre den foreslåtte reduksjon i klimagassutslipp fra bedriftene, samtidig som systemet er fleksibelt nok for å sikre konkurranseevnen til prosessindustrien.

II

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Gassmeldingen om å vurdere tiltak for sterkere grad av elektrifisering av sokkelen.

III

St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk og St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggs melding til Norsk klimapolitikk - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 12. juni 2002

Bror Yngve Rahm
leder

Ingvild Vaggen Malvik
ordfører

Øyvind Vaksdal
sekretær